

Zseti

HÍRADÓ

XVI. ÉVFOLYAM, 4. SZÁM

ÁRA: 1,50 FORINT

1972. JANUÁR 22.

Xuan Thuy az amerikai obstrukcióról

Xuan Thuy, a Vietnami Demokratikus Köztársaság küldöttségének vezetője a párizsi értekezleten, a TASZSZ tudósítójának adott nyilatkozatában kijelentette: az Egyesült Államok kormánya az úgynevezett hadifogolykérdést ürügyül használja fel arra, hogy folytassa az agressziót, ne vonja ki az amerikai csapatokat Dél-Vietnamból, és hatalmon tartsa a Thieu-klikket. Az amerikai katonák éppen azért estek hadifogságba, mert az Egyesült Államok bombázta a VDK területét. Az amerikai kormány azonban ez ideig sem adott választ a Dél-vietnami Köztársaság ideiglenes forradalmi kormányának hétpontos békejavaslatára, amely lehetővé tenné a háborúban részt vevő amerikai katonák és a foglyoknak a hazatérését.

A párizsi értekezlet munkájáról szólva Xuan Thuy hangsúlyozta, hogy a Vietnami Demokratikus Köztársaságnak és a Dél-vietnami Köztársaság ideiglenes forradalmi kormányának küldöttsége „következetes magatartást és jóakaratot tanúsít”.

„A vietnami nép — mondta végül Xuan Thuy — a vietnami kérdésnek a párizsi értekezleten való békés rendezésére törekszik olyan alapon, hogy az Egyesült Államok tartsa tiszteletben a vietnami nép függetlenségét és szabadságát. Ha az Egyesült Államok folytatja a háborút és a gyarmatosítás politikáját, a vietnami nép folytatja az ellenállást az igazi béke, a függetlenség és a szabadság kivívásáig”.

Újabb amerikai támadás a VDK területe ellen

Ismét amerikai bombatámadás érte a Vietnami Demokratikus Köztársaságot. Az Egyesült Államok saigoni hadvezetősége bejelentette, hogy egy F-105-ös típusú amerikai repülőgép, amely B-52-es repülőgéppel együtt laoszi területeket támadott, átrepült a laoszi észak-vietnami határ fölött, és 15 kilométer mélységben észak-vietnami területeket bombázott. Az új év kezdete óta egyébként az amerikai légiere már háromszor intézett támadást a Vietnami Demokratikus Köztársaság különböző területei ellen.

A dél-vietnami hazafiak Saigon külvárosában áthatoltak az egyik kormányhivatal köré telepített aknazáron, és felrobbantották az épületet. 1971. szeptember 19. óta a dél-vietnami hazafiak most közelítették meg először ennyire Saigon belső területeit.

A VDK és India nagykövetségi szintre emelte diplomáciai kapcsolatát

A Vietnami Demokratikus Köztársaság és India kölcsönösen nagykövetségi szintre emelte diplomáciai képviselőit.

A két ország elhatározásáról kiadott hivatalos közlemény leszögezte: a VDK és India kormánya a két ország baráti kapcsolatainak további erősítése érdekében döntött így. A nagykövetségi cseréjére hamarosan sor kerül.

Április 26-ra összehívták a népfront V. kongresszusát

A Hazafias Népfront Országos Tanácsának ülése

Ülést tartott a Hazafias Népfront Országos Tanácsa, hogy megvitassa a mozgalom múlt évben elért eredményeit, és ugyanakkor javaslatot tegyen a Hazafias Népfront V. kongresszusának összehívására, a Hazafias Népfront Országos Tanácsa kongresszusi levelére.

Az ülésen megjelent és az elnökségben foglalt helyet Losonczy Pál, az Elnöki Tanács elnöke.

A megjelenteket Kállai Gyula köszöntötte, és jelentést tett az országos tanácsnak az elnökség munkájáról, amely hat alkalommal tartott ülést, és több nagy jelentőségű kérdésben is állást foglalt. A múlt év szeptemberében az országgyűlés alkotmánymódosítást előkészítő bizottsága arra kérte fel a Hazafias Népfrontot, hogy vitassa meg az alkotmány módosításának tervezetét. Ezt a vitát országos, széles körű eszmecsere előzte meg, és az elnökség kibővített ülésén elhangzott javaslatokat és észrevételeket eljuttatta az alkotmány módosításával foglalkozó parlamenti bizottsághoz.

Bejelentette, hogy az országos tanács legutóbbi ülése óta megalakult az Európai Biztonsági és Együttműködési Magyar Nemzeti Bizottság,

amely a társadalmi szervezetek és mozgalmak széles körű bekapcsolásával mozgósítja a magyar közvéleményt az európai biztonság ügyének előmozdítására. Ezekben a napokban ülésezik Brüsszelben az Európa biztonságáért fáradozó közéleti személyiségek konzultatív tanácskozása, amelyen a magyar nemzeti bizottságot négytagú küldöttség képviseli.

Kállai Gyula ezután arról szólt, elérkezett az ideje, hogy meghirdessük a népfront soraiban következő kongresszusát. Ez az ülés már ennek a jegyében ült össze. Ennek alapján tette meg a napirendi javaslatot, amelynek első pontja a mozgalomnak az elniült évben végzett munkájáról szóló beszámoló volt, előadója pedig Baráti József titkár.

Ezután Bencsik István, a Hazafias Népfront főtitkára emelkedett szólásra, és javasolta: az országos tanács április 26—27—28-ra hívja össze a Hazafias Népfront V. kongresszusát, és a küldöttek számát nyolcszázban állapítsa meg. Javaslatot tett arra vonatkozóan is, hogy az országos tanács a kongresszus előtt még egy ülést tartson 1972 márciusában, s ezen vitassa meg a főtitkár által előterjesztendő kongresszusi beszámolót. A ja-

vaslatok között szerepel az ország közvéleménye elé bocsátandó kongresszusi levél is, amely a következő esztendő tennivalóival, a Hazafias Népfront előtt álló feladatokkal foglalkozik.

Bencsik István főtitkár beszédét vita követte.

A felszólalásokra Bencsik István főtitkár válaszolt, majd az országos tanács a következő javaslatokat fogadta el:

1. A HNF OT 1972. április 26—27—28-ra összehívja a Hazafias Népfront V. kongresszusát.

2. A HNF OT a kongresszusi küldöttek számát nyolcszázban állapítja meg.

3. A HNF OT felhatalmazza a Hazafias Népfront országos titkárságát, hogy a kongresszusi levelet a megtett észrevételek figyelembe vételével megszövegezze és nyilvánosságra hozza.

4. A HNF OT megbízza az országos titkárságot, hogy összeállítsa a IV. kongresszus óta végzett munkáról szóló jelentést, azt kinyomtassa, és a kongresszusi küldötteknek megküldje.

5. A HNF OT összeállítja az V. kongresszusra meghívandó külföldi testvérszervezetek névsorát.

(Folytatás a 8. oldalon)

Bangla Desh és Pakisztán között megszűnt a kapcsolat

Mudzsibur Rahman sejk, a kelet-bengáliai függetlenségi mozgalom vezetője csaknem 10 hónapos távollét után visszaérkezett Daccába. Rahman sejk Új-Delhiben megbeszéléseket folytatott az indiai kormány vezetőivel, és az eredeti tervekől eltérően, repülőgépe nem szállt le Calcuttában, hanem egyenesen továbbrepült Daccába.

A daccai repülőter környékén már az éjszaka folyamán gyülekezni kezdett a lakosság, hogy egy pillantást vehessen a „Bangla Desh atyjára”. A gépből kilépő Mudzsibur Rahman csaknem magával ragadta az ünneplő tömeget, amely virágokat szórt vezetőjére, és a szó szoros értelmében magán kívül volt a boldogságtól.

Az indiai rádió helyszíni adásban számolt be a meghatározó jelenetekben bővelkedő fogadtatásról. Mudzsibur Rahman a Bangla Desh kormánya és a daccai diplomáciai képviselők vezetői fogadták hivatalosan. Megszemlélte az új köztársaság hadserege, haditengerészete és légiereje tagjaiból álló díszszázadot, majd mintegy 10 percen keresztül állt egy emelvényen, és üdvözlésre emelt kézzel fogadta a tömeg ünneplését. Ezután teherautóra szállt, amely lépésben tette meg az utat a repülőterétől mintegy 4 és fél kilométernyire levő lóversenypályára felé.

A lóversenypályán — ugyan-csak a tudósítási szerint — „talán egymillió ember is volt”, amikor Rahman sejk megkezdte beszédét. Ez a lóversenypályára egyébként már szerepelt az elmúlt év történetében: tavaly március 7-én innen hirdette meg Rahman sejk a polgári engedéltségi kampányt Jahja Khan rendszerezéssel szemben. Ugyanítt tette le a fegyvert december 16-án Niazi tábornok, a keleti tartományban harcoló pakisztáni csapatok főparancsnoka

a győztes indiai és Bangla Desh-i csapatok előtt.

A szónok utalt Bhutto pakisztáni elnökkel folytatott megbeszélésére, közvetlenül szabadon bocsátása előtt. „Bhutto azt szeretne volna, ha valamiféle kapcsolatot továbbra is fenntartanánk Pakisztánnal. Azt feleltem, még nem mondhatok semmit... Hadd válaszoljak most Bhutto úrnak: „Kapcsolataink Pakisztánnal örökre megszakadtak.” Rahman sejk így folytatta: „Éljenek békében, és hagyjanak bennünket is békében élni.”

A Bangla Desh vezetője megnyugtatta a nem bengáliai származású mohamedán lakosságot, hogy semmiféle bántódás nem fogja őket érni, csupán világosan kifejezésre kell juttatniok, hogy bengáliknak tartják magukat. Azokat azonban, akik „az elnyomó

szolgálatába szegődtek, bíróság elé fogják állítani.” Megismételte azt a korábbi kijelentését, hogy nemzetközi jogászbizottságot fog felkérni a kelet-bengáliai lakosság ellen elkövetett szörnyű bűntettek kivizsgálására.

Beszédét így fejezte be: „Szeretném figyelmeztetni Bhutto urat, hogy ha egy nagy hatalommal összeesküvés szöve ismét rabszolgáskorba akarna hajtani minket, keserű kiábrándulásban lesz része. De figyelmeztetni akarok titeket is, hogy ez a fajta összeesküvés még nem ért véget. Így tehát legyetek készen szabadsgotok védelmére, legyetek egységesek, legyen minden ház erőd, mint ahogyan ez már tavaly márciusban, ugyanerről a helyről tanácsotkaptunk. A Bangla Desh független ország, és az is marad mindörökké.”

Közös közlemény

Közös közleményt adtak ki Új-Delhiben az indiai vezetők és a Bangla Desh küldöttségének tárgyalásairól. A küldöttség vezetője Abdul Szamad, a Bangla Desh külügyminisztere az indiai fővárosban megbeszéléseket folytatott Indira Gandhi miniszterelnökkel, Szvaran Szingh külügyminiszterrel, Dzsagzsivan Ram hadügyminiszterrel és más magas rangú kormánytisztviselőikkel.

A közlemény felhívást intéz a világ országaihoz a Bangla Desh Népi Köztársaság elismerésére és ENSZ-felvételre érdekében. Mindkét fél nagyra értékeli „azt a pozitív választ, amelyet a Szovjetunió, Magyarország, Bulgária, Csehszlovákia, Lengyelország, az NDK, Mongólia és Bhutan kormánya és népe adott a kelet-bengáliai helyzet realitásaira”. Megemlékeztek arról a pozitív szerepről is, amelyet Franciaország és Nagy-Britannia játszott.

A közlemény hangsúlyozza: „Csak azok nem vesznek tudomást a Bangla Desh létéről, akik bizonytalanságot akarnak teremteni a térségben, és veszélyeztetni akarják a világbékét.”

A közlemény szerint a Bangla Desh külügyminisztere ismertette kormányának azt az elhatározását, hogy el nem kötelezett és az ENSZ alapokmányának megfelelő politikát folytat. India biztosította a Bangla Desht, hogy támogatja a köztársaság felvételét az ENSZ-be.

A kommuniké hangsúlyozza, hogy India és a Bangla Desh Népi Köztársaság kapcsolataikat a szuverenitás és a területi integritás tiszteletben tartására, a belügyekre való nem avatkozásra alapozzák. Az indiai csapatokat kivonják az országból, „mihelyt ezt a Bangla Desh Népi Köztársaság kormánya kívánja” — fűzi hozzá a közlemény.

Követeljük a VDK elleni amerikai bombatámadások azonnali és feltétel nélküli beszüntetését

A magyar kormány nyilatkozata

A Magyar Népköztársaság kormánya nyilatkozatban foglalt állást a VDK elleni amerikai bombatámadások felújításával kapcsolatban:

„Az egész világ megdöbbenéssel értesült arról, hogy az Egyesült Államok légiereje ismétellen felújította tömeges bombatámadásait a Vietnami Demokratikus Köztársaság területe ellen. Az amerikai vezetők ezeket az akciókat cinikus, mondvacsinált érvekkel igyekeznek megindokolni, azzal a céllal, hogy ily módon leplezzék az Egyesült Államok korábbi ígéreteinek megszegését. Azzal fenyegetőznek, hogy e barbár támadásokat mindaddig folytatni fogják, amíg katonai érdekeik megkívánják.

Nincs a világon olyan becsületesen érző és gondolkodó ember, akit ne háborítana fel az újabb amerikai agresszió. Az Egyesült Államok hivatalos köréi hiába kísérleteznek azzal, hogy hamis békeszólaimaikal félrevezessék a világ népeit, azok — mint eddig számos más alkalommal — ismét meggyőződhetnek az amerikai törekvések kétszínűségéről, a szavak és a tettek közötti mély szakadékáról. Ha a Nixon-kormányzat valóban komolyan vélezni szeretné a békés szót, megkívánják.

A brüsszeli találkozó új szakaszt nyitott az európai biztonságért vívott harcban

Június 2—5 között Brüsszelben megrendezik az európai közvélemény képviselőinek az európai biztonság és együttműködés kérdéseivel foglalkozó közgyűlést; az előkészítés politikai kérdéseivel nemzetközi kezdeményező bizottság, gyakorlati teendőivel operatív titkárság foglalkozik. Rendszeresen megjelenő tájékoztató bulletin biztosítja az előkészítő munka nyilvánosságát és összehangolását — ezek az európai közéleti személyiségek brüsszeli konzultatív találkozásának legfontosabb döntései, amelyeket a résztvevők teljes egyöntetűséggel fogadtak el.

Az operatív titkárság a most hozott döntések és a kezdeményező bizottság utasításai alapján dolgozik, székhelye Brüsszel, és benne is érvényesül a nemzetközi képviselő és a sokrétűség elve; állandó kapcsolat tart az európai biztonság és együttműködés nemzetbizottságaival, illetve a meg-

alkor az erőszak politikája a bombázások felújítása és kiterjesztése helyett konstruktív szellemben foglalkozna a vietnami háború politikai rendezésével, a Vietnami Demokratikus Köztársaság és a dél-vietnami ideiglenes forradalmi kormány képviselői által Párizsban előterjesztett javaslatokkal.

A magyar nép, a Magyar Népköztársaság kormánya mindig egyértelműen a hőiesen küzdő vietnami és más indokínai népek oldalán állt. Éppen ezért határozottan elítéljük az Egyesült Államok légi haderejének ártatlan asszonyokat és gyermekeket gyilkoló terroristatámadásait, és követeljük e támadások azonnali, feltétel nélküli és végleges beszüntetését.

Szilárd meggyőződésünk, hogy sem az Egyesült Államok újabb barbár akciói, sem az úgynevezett vietnamiizálás nem törheti meg a vietnami nép és az indokínai térség más népeinek szilárd eltökéltségét, hogy kivívja szabadságát, önállóságát és függetlenségét. A magyar nép biztos abban, hogy a vietnami nép igaz ügye győzedelmeskedni fog, és az amerikai betolakodók végleges vereséget szenvednek”.

felelő körökkel és csoportokkal, valamint a kezdeményező bizottság tagjaival; április folyamán munkakülöns teszt jelentést a kezdeményező bizottságnak a végzett szervező munkáról.

A nemzeti bizottságok és az európai bizottság mellett sikeres szálló más, a munkában részt vevő csoportok folyamatosan tájékoztatják a titkárságot tevékenységük eredményeiről. Segítik az operatív titkárságokat és a kezdeményező bizottságot a júniusi közgyűlés sokrétű képviseleti jellegének biztosításában.

A júniusi közgyűlés tárgysorozatát a jelenlegi konzultatív találkozás résztvevői három nagy témakört ajánlottak: a közvélemény és az európai biztonság problémái; a közvélemény és az európai együttműködés problémái és az európai biztonság és együttműködés hozzájárulása a világbékehez.

A zárónyilatkozat felhívása

A brüsszeli értekezletről nyilatkozatot adtak ki „Az európai közvélemény képviselőinek közgyűlését előkészítő kezdeményező bizottság nyilatkozata” címmel.

A nyilatkozat egyebek között leszögezi: „Az európai államférfiak és kormányok a problémákat az államok európai bizottsági és együttműködési értekezletének előkészítése és megtartása útján próbálják megoldani. Üdvözljük ezt a fontos kezdeményezést. Állást foglalunk amellett, hogy ezt az értekezletet mielőbb tartásuk meg, azon az alapon, hogy minden állam tiszteletben tartja minden más állam függetlenségét, szuverenitását és egyenjogúságát, a mások belügyeibe való be nem avatkozást, a területi integritást és a népek önrendelkezési jogát.”

„A mi közgyűlésünk — hangsúlyozza a zárónyilatkozat — felkutatná az európai béke és biztonság szavatolásának eszközeit; lehetővé tenné — a résztvevők meggyőződésének

teljes tiszteletben tartásával — a nézetek egybevetését; közgyűlésünknek a közvélemény átfogó mozgalmába kell beleillegkednie.”

A zárónyilatkozat rámutat arra, hogy „vannak még leendő akadályok. A közvélemény képviselőinek és a politikusoknak saját illetékességük és felelősségük körében kell tevékenykedniük, mivel a biztonság és az együttműködés csak közös erőfeszítéssel alakulhat ki.”

Végül a zárónyilatkozat megállapítja: „Júniusi közgyűlésünk merőben új jellegének kell megmutatkoznia abban, hogy minden vonatkozásban nyitva áll mindazon társadalmi és politikai erők előtt, amelyek állást foglalnak az enyhülés és az együttműködés mellett Európában.

Felhívjuk ezeket az erőket — akár hatalmon vannak, akár nem —, hogy vegyenek részt az 1972. júniusra kitűzött közgyűlés programjának, menetének és ügyrendjének kidolgozásában.”

Megnyílt az afroázsiai szolidaritási értekezlet

Breznyev távirata a résztvevőkhez

Mahmud Favzi, egyiptomi miniszterelnök Kairóban megnyitotta az afroázsiai népek szolidaritási szervezetének ötödik értekezletét.

Köszöntő beszédében emlékezett a küldöttek és a jelenlevő vendégeket arra, hogy a szervezet első értekezletét éppen Kairóban tartották; az egyiptomi főváros az afroázsiai szolidaritási mozgalom szülőhelye. Egyiptom — hangoztatta Favzi — továbbra is azon az úton jár, amelyet az 1952. évi forradalom számára megjelölt: harcol az imperializmus, a kizsákmányolás és a fajludós ellen.

Ez az értekezlet — folytatta — az afroázsiai népek fejlődésének jelenlegi, sorsdöntő szakaszában, s egy olyan országban, amely maga is az agresszió és az imperialista összekövés ellen harcol — igen nagy jelentőséggel bír.

Üzenetet intézett a résztvevőkhez Leonid Breznyev, az SZKP KB főtitkára. Táviratában hangsúlyozta, hogy „a népek alapvető érdekei az afroázsiai szolidaritási mozgalom minden tagjától nagyfokú egységet, éberséget és cívokélt harcot követelnek az imperializmus és a neokolonializmus agresszív próbálkozásaival szemben.”

„A szovjet nép — folytatódik Breznyev üzenete — hűen a lenini útmutatáshoz, továbbra is aktív, testvéri szolidaritást vállal Indokina hazáival, az utolsó afrikai gyarmatosító és fajludós rendszerek ellen harcolókkal, az összes nemzeti felszabadító mozgalommal. A szovjet nép sikra szállt és sikra száll az izraeli agresszor és óceánon túli támogatói ellen igazságos

harcot folytató arab népek mellett.”

Magyar részről Kállai Gyula, a Hazafias Népfőnt Országos Tanácsának elnöke üdvözölte a konferenciát, kiemelve, hogy a magyar nép, ugyanúgy mint eddig, a jövőben is támogatja az afrikai és az ázsiai népek igazságos harcát az imperializmus, a kolonializmus és a faji megkülönböztetés ellen, a függetlenség és a társadalmi haladás kivívásáért.

A szolidaritási szervezet határozata nyomán Favzi egyiptomi miniszterelnök Nasszer-emléktermet adott át Szadat egyiptomi államfőnek, Jasszer Arafatnak, a PFSZ elnökének, Mirzo Turszun-Szadának, a szovjet szolidaritási bizottság elnökének és másoknak.

Ezt követően Jusuf Esz-Szibai, az afroázsiai népek szolidaritási szervezetének főtitkára terjesztette elő az állandó titkárság jelentését. A szolidaritási mozgalom tizennégy éves múltjára visszatérvén megállapította, hogy a szolidaritási szervezet betöltötte történelmi szerepét.

A főtitkári jelentés megállapította, hogy az afroázsiai népek első számú ellensége továbbra is az amerikai imperializmus és annak szövetségesei.

A pakisztáni küldöttség nem vett részt az afroázsiai szolidaritási értekezlet megnyitóján. A hírgyűnkösek jelentései szerint a bojkotra még nem egészen tisztázott körülmények között került sor. Az értekezlet előestéjén a pakisztáni delegáció vezetője közölte, hogy nem vesz részt az értekezleten, ha Bangla Desh delegációját is bebocsátják.

Mudzsibur Rahman sejk átvette Bangla Desh kormányfői tisztségét

Mudzsibur Rahman sejk átvette Bangla Desh kormányfői teendőinek intézését, az elnöki tisztséget pedig átadta dr. Abu Szajad Csaudhurinak, aki a Bangla Desh küldöttségét vezette az ENSZ-közügyülés legutóbbi ülésén. Az új elnök (akinek az intézkedés értelmében gyakorlati hatásköre tulajdonképpen nem lesz) letette az esküt.

Rahman sejk kormányának ülésén előterjesztette az új független állam új cíkjelölését, az ideiglenes alkotmányát, amely azonnali hatállyal érvénybe lépett, és a parlamenti demokrácia megteremtésére irányul.

Elrendelték továbbá az alkotmányozó gyűlés felállítását. Ennek tagjai a volt pakisztáni nemzeti gyűlés és a korábbi kelet-pakisztáni tartományi gyűlés tagjaiból kerülnek ki. Az alkotmányozó gyűlés egyben a parlament szerepét is betölti. Első ülésének időpontját még nem jelölték meg.

Hivatalos indiai adatok szerint eddig több mint kétfélmillió kelet-bengáliai menekült tért vissza hazájába.

A Lengyel Népköztársaság kormánya a Bangla Desh irán-

ti érzésektől vezérelve és az indiai félsziget tényleges helyzetét értékelve, elhatározta, hogy hivatalosan elismeri a Bangla Desh Népi Köztársaságot, mint szuverén és független államot.

A lengyel kormány diplomáciai kapcsolatokat óhajt létesíteni a Bangla Desh Népi Köztársasággal, nagykövetségi szinten.

Bejelentették, hogy a Mongol Népköztársaság is csatlakozott a Bangla Desh szuverén államként elismerők táborához.

Humphrey amerikai szenátor, aki bejelentette, hogy a demokrata párt-színeiben indulni kíván az 1972-es elnökválasztáson, sürgette Nixont, ismerje el a Bangla Desht, és nyújtson segítséget az újonnan alakult kelet-bengáliai köztársaság talpraállításához.

A nyugatnémet kormány szóvivője kabinetülés után kijelentette: továbbra is figyelemmel kísérik a helyzet konszolidálását Bangla Deshben. Jelezte, hogy megfelelő időpontban az NSZK el fogja ismerni az új államot, egyelőre azonban még várakozó álláspont van.

Washington kiutasítással fenyegette meg az indiai nagykövetet

Újabb tények kerültek nyilvánosságra, amelyek leleplezik az amerikai machinációkat az indiai-pakisztáni konfliktusban. Az Egyesült Államok — amely feltétel nélkül támogatja a Jahja Khan reakciós rezsimjét — nyílt nyomatást próbált gyakorolni India washingtoni nagykövetségére. Mint a nagykövetség képviselője közölte az újságírókkal, Sisco, az Egyesült Államok közel-keleti és dél-ázsiai ügyekkel foglalkozó külügyi államtitkára december 16-án magához hívatta Laksmi Kant Jha indiai nagykövetet, és „elégedetlenségét” fejezte ki neki a nagykövet sajtókonferenciája miatt.

Ezen a sajtókonferencián az indiai nagykövet ismertette kormányának álláspontját az amerikai hadihajóknak a Bengáli-öbölben való demonstratív megjelenéséről, amit a világ közvéleménye jogosan értékelte úgy, hogy az Egyesült Államok ágyúzásad-politikával akarja megfélemlíteni Indiát.

Sisco a nagykövet sajtóértekezletéről kijelentette, hogy az „beavatkozás” az Egyesült Államok ügyeibe, és figyelmeztette a nagykövetet, hogy a jövőben ne nyilatkozzék az újságírók előtt. Az amerikai sajtó szerint a nagykövettel nyíltan közölték a külügyminisztériumban, hogy amennyiben hasonló értelmű kijelentéseket tesz „persona non grata”-nak tekintik.

A CBS-televízió „Akik a hírekben szerepelnek” című műsorában megszólaltatta Jack Andersont, akinek titkos fehér házi jegyzőköny-

vekkel dokumentált szenzációs leleplezése a Nixon-kormány India-ellenes politikájáról és a japán-amerikai kapcsolatok válságáról változatlanul igazolomban tartják az amerikai politikai közéletet.

Anderson, a CBS riporterevel folytatott beszélgetés során elmondta: informátorai számára a végső lökést a Nixon-kormányának az a döntése adta meg, amellyel haditengerészeti egységeket irányított a Bengáli-öbölbe. „Ez az egész ügy — mondotta Anderson — kezdett baljósulást emlékeztetni egy másik öbölben megrendezett incidensre, az ún. „tonkini incidensre”, amely előjátéka volt az USA nagyarányú katonai beavatkozásának Vietnámban.”

„Ha akkor időben, dokumentumokkal bizonyítva feltárt volna a tonkini incidens igazi hátterét, úgy, ahogyan az később — 80 milliárd dollár és 50 000 amerikai élet elvesztése után — a Pentagon-okiratokból kiderült, talán sikerült volna megakadályozni az USA belemerülését a vietnami háborúba.

A Fehér Ház alagsorában ülésező szűkített haditanács üléséről készült jegyzőkönyvek forrásairól szólva, Anderson ismételt hangsúlyozta: „A Nixon-kormányzat számára lenne a legzavarbaejtőbb, ha fény derülne informátoraim kitérőre. Ha a kormány le akarja leplezni informátoraimat — akik nyilvánvalóan a Nixon-kormányzatban dolgoznak —, ezt csakis önmaga leleplezésével teheti meg” — tette hozzá nyomatékosan.

szabadságpolitikájával nehezebb helyzetbe hozta az országot, önkényes elbocsátásokat hajtott végre a hadseregben.

Az alezredes rádióbeszédében közölte azt is, lemondott tisztségéről Akufo-Addo köztársasági elnök.

FEKETE VOLTA? A nyugat-afrikai, 238 539 négyzetkilométer területű, 8,2 millió lakosú köztársaság fővárosa Accra. Legmagasabb pontja az Afadiato, leghosszabb folyója a Fekete Volta, legnagyobb tava a Volta víztározó. (A Volta folyót erőművel tették hajózhatóvá. A 112 méter magas gát mögött duzzasztással 400 kilométer hosszú, 8482 négyzetkilométeres víztározót építettek.) Az ország állampolgárai közül hárommillió a szudán néger kva népcsaláddhoz tartozó akan, 900 ezer az eve, 600 ezer a ga, egymillió a gur. A felnőttek többsége törzsi kultusz híve és irástudatlan.

A VÉDNÖKSÉG VÉGE? A mai Ghana partvidéke a VIII. századtól a XIII. századig önálló néger állam. Az első por-

tugálok 1471-ben, az első angolok 1583-ban telepedtek le itt, 1642-től holland, majd dán, német, svéd rabszolgakereskedők vadászterülete. A XVII. és a XVIII. században a Fanti és az Ashanti néger államok földje. Az angol csapatok 1874-ben elfoglalták Ashantit, az uralkodót elűzték, az ország brit védnökség alá került. 1957 márciusától szuverén állam, 1960 áprilisától pedig köztársaság.

ARANYBAN ÖTÖDIK? Fekete-Afrika egyik leggazdagabb országa. Megművelt területének 43 százalékán kakaót nevelnek, a világon itt a legtöbbet. Termelnek kukoricát, rizst, batátát, földimogyorót, kölest, paradicsomot. Exportálnak kaucsukot, citromot, pálmamagot, kávé, kolódiót, narancsot, dohányt. Ghana arany- és gyémántbányászata az ördök, mangánércmelése pedig a nyolcadik a kapitalista világban. Az Accra melletti repülőtér modern, nemzetközi, a tengeri kikötőben óceánjárókat is fogadhatnak.

A bahreini dosszié

Bahrein egyike az Arab-öböl nemrég önállóságot elnyert sejkjének. Kis ország. Lakosai régebben kalózkodásból és gyöngyhalászatból éltek. A terület ma két dologról nevezetes: a nagy olajfinomítóról, illetve a partközélemben feltárt és gyantított hatalmas olajtartalékokról és az óriási támaszpontról. Ezt még az angolok építették ki, s a közvélemény úgy tudta, hogy a bázis a brit kivonulás után — „megüresedik”.

De az Egyesült Államok külügyminisztériumának tisztviselői nemrég közölték: Bahrein és az USA megállapodott abban, hogy a támaszpont egy részét az amerikai flotta használhatja. Sietve hozzátették: ez nem jelent semmiféle politikai vagy katonai kötelezettségvállalást Bahreinnel szemben. A sejkiség külügyminisztériuma még ennél is titkolózóbb volt: szerinte csak leváltás zajlott le Washingtonnal, hogy Bahrein esetleg dokkokat és

üzemanyagtöltő állomásokat biztosít az amerikai hajóknak. Ilyen szerződés pedig már negyedszázada létezik.

A kairói Al Ahram — kifejezve ezzel az arab közvélemény aggodalmát — azonban furcsállja, hogy Bahrein, szinte függetlensége első óráiban, katonai alkura lépett az Egyesült Államokkal.

„Igaz — az alku tényét Washington tagadja. De Amerikának mostanában nincs szerencséje a titkolózással, a tagadásokkal. A vietnami háború hétpecsétes titkainak szellőztetése után napvilágra kerültek a hindusztáni konfliktusban tanúsított különös amerikai magatartás kulisszatitkai. Nem lennének meglepődve, ha a legközelebbi — százazres példányszámú lapokban szellőztetett — titkos dokumentumok Washington közel- és közép-keleti politikájáról mondanának el egyet-mást...” — írja.

A szabadságharcosok sikeres katonai akciói

Saigonban egy katonai szóvivő bejelentette: a saigoni parancsnokság feladja kelet-kambodzsai fő katonai támaszpontját, és erőinek zömét visszavonja a határon túlrá. Mindössze 5000 főnyi katonát hagynak Kambodzsában, míg a visszavont erők feladata Saigont védelme lesz a holdújév, a tet idején várhatóan megélenkülő partizán-tevékenységgel szemben.

A szabadságharcosok Saigontól alig harminc kilométerre meglepetésszerű támadást hajtottak végre egy amerikai járőregység ellen. Laoszban a partizánok bekerítették a vientianei csapatok kétezer katonáját. Az ország déli csücskében bekerített egységekre több mint ezer tüzérségi lövedék zúdult.

A környező övezetekben tartózkodó kormánycsapatok utasítást kaptak a bekerített egységek megsegítésére; feladatuk végrehajtását megnehezíti azonban a szabadságharcosok által alkalmazott taktika: olyan közel húzódnak a kormánycsapatokhoz, hogy a laoszi légierő nem mer légitámadásra vállalkozni, félve attól, hogy veszteséget okoz saját egységeinek is.

Vientianei katonai körök kö-

zölték, hogy a kormánycsapatok mind Észak-, mind Dél-Laoszban kulcsfontosságú támaszpontok feladására kényszerültek. Az egész ország területén a katonai helyzet gyorsan romlik.

A laoszi népi felszabadító hadsereg különleges egységei behatoltak a Long Cheng-i támaszpont védelmi övezetébe, és ott több fontos berendezést felrobbantottak. A vientianei csapatok a Long Chengtől 11 kilométerre délnyugatra levő Sam Thong-i támaszponttól már korábban elmenekültek.

A laoszi fővárosban azt is bejelentették, hogy a kormánycsapatok feladták a Dél-Laoszban levő Ban Nhiket, és a tőle 38 kilométerre levő Pakse, a második legnagyobb laoszi város felé vonultak vissza. A támaszpont birtoklásáért vívott több napos csatákban a kormánycsapatok súlyos veszteségeket szenvedtek.

Kambodzsában nem kevésbé súlyos a kormánycsapatok helyzete. Mint az UPI hírgyűnköskéje jelenti, a Kelet-Kambodzsában levő stratégiai fontosságú Krek támaszponttól a kambodzsai katonák ezrei fejvesztetten menekültek át Dél-Vietnámba.

109. plenáris ülés a SALT-on

Hatékony munka jellemezte a SALT 109. plenáris ülését, amelyet két és háromnegyed órán át rendeztek a Szovjetunió bécsi nagykövetségén. A hadászati fegyverrendszerek korlátozásáról tárgyaló szovjet és amerikai küldöttség munkálkodásánál mindkét delegáció nyilatkozatot tett. A sajtóközvetítésben nem ismertették a nyilatkozatok tartalmát, de a szokások szerint a nyilatkozatok a tanácskozások jelentős eseményeihez tartoznak. SALT-megfigyelők külön figyelemreméltónak tartják, hogy a januári üléseken már több nyilatkozat hangzott el.

A karácsonyi szünet után is-

mét a szokásos SALT-menetrend kezd kialakulni Bécsben, heti két üléssel. A sajtóközvetítésben közölték, hogy az amerikai nagykövetségén találkozik ismét plenáris ülésen a két delegáció. Időközben a technikai kérdésekről tárgyaló munkacsoport is folytatja tevékenységét. SALT-eseménynek számít az is, hogy napokon belül az amerikai delegáció képviselője Brüsszelbe utazik. Tájékoztatást ad a NATO-nak a hadászati fegyverrendszerek korlátozásáról folyó tárgyalásokról. Ilyen „brüsszeli tájékoztatásra” a korábbi időszakban is volt már példa.

Ötmillió-kétszáz ezer munkanélküli Washingtoni kormányjelentés

Az Egyesült Államok kormánya ismertette a munkanélküliség helyzetéről tanuskodó adatokat. 1971-et a legutóbbi 10 év legmagasabb munkanélküliségi szintje jellemezte, vagyis évi átlagban a munkaerő létszámához viszonyítva 5,9 százalékot tett ki, és 1970-nez viszonyítva 1 százalékkal emelkedett. A munkanélküliség további növekedésének tendenciájáról tanuskodik, hogy decemberben a munkanélküliek serege további 66 000 fővel nőtt, és az Egyesült Államokban jelenleg 5,2 millió „fölösleges ember” tartanak számon.

A munkanélküliség különösen gyorsan növekedik a színes bőrűek és egyéb nemzeti

kisebbségek, valamint az ifjúság körében. A színes bőrű lakosság körében decemberben elérte a 10,3 százalékot, az ifjúság vonatkozásában pedig 17,5 százalékot. A szakszervezetek egybehangzó véleménye szerint a munkanélküliség további növekedése a kormány gazdasági programjának kudarcáról tanuskodik. Figyelemre méltó Ford nyilatkozata is, aki azt mondta, hogy függetlenül a kormány sürgős intézkedéseitől és optimista prognózisaitól, a foglalkoztatottság legcsekélyebb növekedésére sem számít az amerikai gazdaság vezető ágazatában, az autógyártásban.

VILÁGHÍRADÓ

Katonai hatalomátvétel Ghanában

Ghanában katonákból és polgári személyekből álló teljes hatalmú bizottság vette át a hatalmat I. K. Achampong alezredesnek, az 1. gyalogsági dandár parancsnokának vezetésével.

A katonai jellegű hatalomátvétel az ország egész eddigi politikai gépezetét megszüntette. Achampong alezredes a rádióon bejelentette, hogy felfüggesztette az alkotmányt, a parlamentet, és betiltotta a politikai pártokat. Felszólította a képviselőket és a minisztereket, hogy azonnal jelentkezzenek a legközelebbi rendőrszón. Az accrai repülőtér nem fogad külföldről érkező gépeket, és a telefon-összeköttetés is megszakadt a külvilággal. Achampong szerint az ország

vezetését „a nemzeti üdv tanácsa” veszi át, amelyben magas rangú katonatisztek, a keresztény és a mohamedán vallási közösség képviselői, továbbá törzsfőnökök, szakszervezeti vezetők és az üzleti élet különböző képviselői vesznek részt.

Achampong lényegében ugyanazokat a visszaéléseket és mulasztásokat vetette Kofi Busia megbuktatott kormányfő szemére, amelyekkel annak idején a megdöntött Kwame Nkrumah elnököt illették. Az alezredes szerint Busia kormánya megsértette az alkotmányt, nem teljesítette különböző ígéreteit, lezüllesztette a hadseregben a fegyelmet, deorganizálta a szakszervezetet, korrupt módszerekkel hatalmas vagyont gyűjtött, rossz

Büntett és vétség

Tíz éve jelent meg szocialista államunk büntető törvénykönyve: az 1961. évi V. törvény (bt.) A bt. — megalkotása óta — általában megfelelően szolgálta a bűnözés elleni eredményes harcot. Tíz év alatt azonban sok minden változott. Jelentősen fejlődött társadalmunk. A szövetkezeti tulajdon megerősödésével a szocialista tulajdonviszonyok uralkodóvá váltak. Megtörtént népgazdasági irányítási rendszerének átalakítása. A közlekedés rohamos fejlődésénél ment keresztül. Érthető tehát, hogy a bt. egyes intézményei, a szabályozások egyes megoldásai — éppen

a társadalom védelme érdekében

— módosításra szorultak. Ilyen megfontolások alapján módosította népköztársaságunk Elnöki Tanácsa a büntető törvénykönyvet. A módosítást az 1971. évi 28. számú törvényerejű rendelet tartalmazza. Ennek kiemelkedő sajátossága, hogy az eddigieknél sokkal szélesebb körben tesz különbséget mind az elkövetők, mind a bűncselekmények között. Ez gyakorlatilag azt eredményezi, hogy differenciáltabbá válik a büntetőjogi felelősségre vonás is. A Heti Híradó olvasóit elsősorban az a kérdés foglalkoztatja: mit jelent számukra ez a megkülönböztetés, hogyan jelentkezik mindez a gyakorlatban. Vizsgáljuk meg tehát a megkülönböztetés új formáit és ezek gyakorlati kihatásait!

A bt. az egységes büntett fogalmat használta, tehát minden bűncselekmény büntetnek nevezett és tekintett. Büntett volt a 600 Ft kárt okozó lopás is, de az emberölés is, mégpedig függetlenül attól, hogy szándékosan vagy gondatlanul követték el. Egyaránt büntett volt a közveszélyes munkakerülés, a gondatlan veszélyeztetés, vagy súlyos testi sértés. Az elnevezés azonossága nemcsak formai hátrányt jelentett, a megkülönböztetés hiánya tartalmilag is komoly hátránnyal járt. A 600 Ft-os kárt okozó lopás elkövetője ui. éppen annyi ideig állt az elítéléshez fűződő hátrányos következmények hatálya alatt, mint az, aki gondatlan közlekedési bűncselekményt követett el, feltéve, hogy mindkettőt azonos nemű és mértékű büntetéssel sújtotta a bíróság.

A 28. sz. tv. a bűncselekményeket büntettek és vétségekre osztja fel.

Ez a felosztás megfelel a közfelfogásnak is,

amely lényeges különbséget lát az eltérő súlyú bűncselekmények között. A jogszabály meghatározza azt is, hogy mikor kell a bűncselekményt büntetnek és mikor vétségnek tekinteni.

Büntett az a szándékos bűncselekmény, amelyet a törvény egyévi, illetőleg az a gondatlan bűncselekmény, amelyet háromévi szabadságvesztésnél súlyosabb büntetéssel fenyeget.

Minden más, enyhébb büntetéssel fenyegetett bűncselekmény — vétség.

Továbbra büntett pl. a hivatalos személy elleni erőszak, a hamis vád, a fogolyszökés, a garázdaság, az emberölés, a súlyos testi sértés, stb. Vétség viszont a hivatalos személy megsértése, a hatóság félrevezetése, a zugírászat, a tiltott visszatérés, a közveszélyes munkakerülés, a könnyű testi sértés, a gondatlan elkövetett súlyos testi sértés, a rágalmozás, becsületsértés, a tulajdon elleni kisebb súlyú büntett stb.

A büntett és a vétség közötti súlybeli különbség természetesen nemcsak az elnevezésben jelentkezik. Annak a körülménynek, hogy az elkövető büntettet vagy vétséget követett el, jelentősége van az elévülésben, a szabadságvesztés végrehajtásának módjában, a feltételes szabadlábra bocsátásban, a büntetés végrehajtásának felfüggesztésére, a rehabilitáció kérdésé-

ben, sőt még a kényszerorvoskezelés elrendelésénél is. A vétséget képző bűncselekmény tehát enyhébb elbírálás alá esik minden szempontból, mint a büntett. Pl. a büntett miatt elítéltek részére a fegyház, a szigorított börtön és a börtön a kijelölhető büntetésvégrehajtási fokozat a vétség miatt elítéltek részére viszont a fogház. A szándékos büntett elkövetőt a bíróság konok bűnözőnek is minősítheti, a vétséget elkövetőt nem lehet konok bűnözőnek nyilvánítani. A vétség miatt elítéltek már három hónap leteltével, a büntett miatt elítéltek csak hat hónap leteltével bocsátható feltételes szabadságra. A vétség miatt kiszabott szabadságvesztés végrehajtása 1 évtől 3 évig, a büntett miatt kiszabott szabadságvesztés végrehajtása viszont 1 évtől 5 évig terjedő próbaidőre függeszthető fel. Az elítelt a szándékos vétség miatt kiszabott szabadságvesztés esetében a büntetés kiállítását követő 3 év elteltével már mentesül a hátrányos jogkövetkezmények alól, a büntetés mértékére való tekintet nélkül. Ugyanez a kedvezmény a büntett miatt elítéltek csak akkor illeti meg, ha a kiszabott büntetés 1 évet meg nem haladó szabadságvesztés volt, és ennek kiállása óta 5 év már eltelt. A fenti példák meggyőzően szemléltetik a büntett és a vétség közötti sokoldalú tartalmi különbséget.

A 28. sz. tv. átfogóan szabályozza és jelentősen módosítja a közlekedés körében elkövetett bűncselekményeket. Pl. új büntett a légi jármű jogellenes hatalomba kerítése. Megkülönbözteti továbbá a közlekedés biztonságára elleni bűncselekményeket a közúti veszélyeztetéstől és a közlekedési bűncselekmények körében külön értékeli a halálos közúti baleset okozását. Ezen túlmenően számos magartartást csak közlekedési vétségnek tekint. Ezzel lehetőséget ad a közlekedési bűncselekmények elkövetőivel szemben is a szükséges megkülönböztetésre. A bűncselekmények minősítő eseteket a társadalom védelme érdekében valóban indokolt körre szűkíti le, ugyanakkor a büntetést érdemlő esetekben kellő védelmet nyújt a közlekedési baleseteket okozóival szemben.

A gazdaságirányítás új rendszerében bekövetkezett változások szükségessé tették a népgazdaság elleni büntetésekről szóló fejezet felülvizsgálatát is. Ebben a témakörben is a fő cél volt a gazdasági érdekeket sértő és a bűncselekményt megvalósító magartások átgondoltabb megkülönböztetése. Ugyanakkor mellőzte azokat a rendelkezéseket, amelyek az új irányítási rendszerben szükségtelenné váltak. Néhány új rendelkezés a népgazdaság elleni bűncselekmények köréből: A pazarló gazdálkodás büntette most már egyesületi dolgozóval szemben is megállapítható. Eddig csak állami szerv, társadalmi szervezet, szövetkezet dolgozója követhette el a pazarló gazdálkodás büntetést. A bt.-nak a vesztegetésre vonatkozó rendelkezései már nem szolgálták kielégítően a közéleti tisztaság megővéséhez fűződő érdekek védelmét. A 28. sz. tv. a vesztegetésre vonatkozó rendelkezéseket összhangba hozza a hivatali bűncselekmények szabályozásával. Eddig csak azzal szemben volt szó gazdasági vesztegetésről, aki a pénzt kapta. Most már az is felelősségre vonható gazdasági vesztegetés címén, aki a pénzt adta. Szaknyelven szólva a 28. sz. tv. nem csupán a passzív, hanem az aktív gazdasági vesztegetést is büntetni rendeli, sőt bővíti a passzív vesztegetés alanyi körét is.

A módosítások közül jelentős az is,

amely a garázda bűncselekmények miatt szigorúbb felelősségre vonásra ad módot, Eszerint néhány tipikusan garázda indítékú cselekménynél súlyosabban minősülő esetként

határozza meg a garázda módon való elkövetést. Ez gyakorlatban a következőket jelenti: Eddig nem volt mód arra, hogy a bíróság megfelelően értékelje, ha az elkövető garázda módon lépett fel hivatalos személyekkel szemben. A hivatalos személy elleni erőszak büntette miatt — enyhítő szakasz alkalmazása — nélkül — néhány hónapi szabadságvesztés is kiszabható volt.

Most már — miután a garázdaság minősít — enyhítő szakasz alkalmazása nélkül a bíróság nem szabhat ki egy évnél rövidebb tartamú szabadságvesztést.

Nem lehetett értékelni sokszor a garázda magartartást súlyos testi sértés büntette esetén sem. A 28. sz. tv. értelmében a garázdaság a súlyos testi sértés büntetést is minősíti és ilyen esetben a büntetési tétel 1 évtől 5 évig terjedő szabadságvesztés. Ugyanílyan büntetéssel jár most már az is, ha az elkövető valamely vagyontárgy megrongálásával összefüggésben garázdaságot is megvalósított. Lényegében tehát a garázdaság minősítő körülményként való értékelése lehetővé teszi az egyes, erőszakos jellegű bűncselekmények differenciáltabb elbírálását.

Az elkövetők és bűncselekményeik következetes megkülönböztetésének további módját teremtette meg a 28. sz. tv. büntetési rendszer modernizálásával.

A visszaesés elleni küzdelem tette szükségessé

a szabadságvesztés-büntetést érintő változtatásokat. Ez a változás két irányú: szűkíti a halálbüntetéssel fenyegetett bűncselekmények körét, és bevezeti az életfogytig tartó szabadságvesztést azoknál a bűncselekményeknél, amelyekre a törvény halálbüntetés kiszabását is lehetővé teszi. Az egységesebb és következetesebb ítélkezési gyakorlat kialakítása érdekében felemelte az egyes bűncselekményekre megállapított büntetés alsó határát 6 hónapról 1 évre. Ez gyakorlatilag a következőket jelenti:

A bíróság eddig számos bűncselekmény esetén — enyhítő szakasz alkalmazása nélkül — szabott ki 6—8 hónapi szabadságvesztést. Most ilyen mértékű büntetés kiszabásához bizonyított enyhítő körülmények kellenek. Ezek hiányában egy éven aluli szabadságvesztés nem szabható ki. Megfelelő körülmények fennforgása esetén lehetséges csak az is, hogy a bíróság nem alkalmazza ugyan az enyhítő szakaszt, de a törvényi minimumot szabja ki. *Reálisan számolni lehet tehát azzal, hogy az eddigi 6—8 hónapi szabadságvesztések helyett a 14—16 hónapi szabadságvesztések lesznek a gyakorlatok.* Az viszont csaknem teljes bizonyossággal állítható, hogy visszaesésökkel szemben egy éven aluli szabadságvesztés nemigen lesz.

Érdemes ezen elgondolkodni...

A szabadságvesztést érintette az új büntetésvégrehajtási fokozatok bevezetése is. Az új elnevezések: fegyház, szigorított börtön, börtön és fogház. A megkülönböztetés széles körű skáláját tartalmazzák a rehabilitációra vonatkozó új rendelkezések. A büntetett előélethez fűződő hátrányok alóli mentesítés eddigi szabályai sok tekintetben igen szigorúak voltak. Olyankor sem tették lehetővé az elítelt mentesítését, vagy csak hosszú idő elteltével adtak rá módot, amikor az elkövetett bűncselekmény súlyára és az elkövető személyi körülményeire tekintettel a rehabilitáció célszerű lett volna. A 28. sz. tv. lényegesen bővítette a törvényi mentesítés lehetőségét. A szándékos büntett miatt kiszabott, egy évet meghaladó szabadságvesztés kivételével minden más elítélés törvényi mentesítés alá esik.

A fokozatokról és a rehabilitációról még részletesen fogunk írni. **Dr. G. I.**

Más szemmel néznek rá

Sohasem szerettem az értelmetlen szócséplést. Inkább félrehúzódtam, ha láttam, hogy két-három zárkatartás között kezd elfajulni a vita. Esetleg csendesen megjegyeztem:

— Emberek, emberek, itt sem bírtok magatokkal? Kinevettétek az egész zárkat, ha pedig hangoskodtok, könnyen fegyelmi lehet a vita vége. Maradjatok már csendben, viselkedjétek értelmesen, emberesen illően. Okosabban is elölthetjük az időt.

Olyan beszélgetőpartnert kerestem, akiről tudtam, hogy halkán is lehet vele szót érteni, vagy fogott egy könyvet és csendesen félrevonult. Akkor emelte fel újra a tekintetét, amikor a zárkafelölös hangját hallotta, aki kérte a hangoskodókat, hogy most már tényleg hallgassanak el.

— Nem veszitek észre, hogy mások olvasni, vagy sakkozni szeretnének? Az egész zárka nem fog hozzátok igazodni! Példát vehetnétek egyik-másik idősebb, komolyabb emberről. Így van, szomszéd? — fordult az imént még méltatlankodó, de most már olvasni akaró korosabb elítélthez.

— Én megmondtam nekik a magamét, a többi az ő dolguk. Annyit tennék még hozzá, van itt alkalom bőven, hogy megmutassuk, mit is ér valójában az ember. De most már hagyjatok békén!

Célba talált a megjegyzés.

néhány perc múlva elcsendesedett a társaság. Valamivel később az egyik fiatal az olvasgató ember mellé lépett.

— Mondja, Péter bácsi, magának mindig ilyen báránytermészetű volt?

— Mikor ilyen, mikor más-milyen.

— A más-milyenről mondjon nekem valamit.

— Másfél évi szabadságvesztéssel kezdődött, és harmadszorra megkaptam az ötöst. Ez minden. Amióta pedig az utolsó tőltem, megváltoztam. Többször kaptam pénzzálat, mit csomagot, és asztalnál is beszélgethettem a családdal. Néhányszor emelték az órabéremet is. Mostanában

a család is más szemmel néz rám.

Szóval, ilyen is tud lenni az ember. Az a fontos, hogy legyen ereje parancsolni önmagának. Érted már?

— Azt hiszem.

— Ára van a sok emberi butaságnak, fiam, sok nehéz év lehet az ára. S tudod, mihez álltam még közel? Ahhoz, hogy a feleségem is — a ti szavatokkal élve — bedobja a törülközőt. Szerencsére nem így történt. Kedvező döntése rajtam is sokat segített. Egyszer majd ti is megértitek, hogy a heveskedés értelmetlen dolog, csak nehéz helyzetbe sodorhatja az embert. Azt hiszem, most már azt is elmondhatom neked — a saját példámon okulva —, azért van az ember feje, hogy használja is. De ha nem haragszol, most tényleg olvasni szeretnék.

A fiatalember nem sértődött meg. Ácsorgott egy kicsit, aztán visszaballagott a saját ágyához. De valami megragadt benne, csak még azt nem tudta, hogy mi. Egész nap csendben maradt, és másnap, amikor munkába sorakoztak, nem válaszolt, ha a szomszédja szólt hozzá. A műhelyben sem ténfergett, mint ahogyan szokott, csak a munkára figyelt. Akkor állt meg, amikor a művezető kihívta az öreg Pétert.

— Mil lehet az öreggel? — kérdezte a csoportvezetőhöz somfordálva a fiatalember.

— Nem tudom.

— Hová viszik?

— Nekem sem kötnék mindent az orromra. A magad dolgával törődj.

Ezúttal a csoportvezető figyelmességén nem sértődött meg a fiatalember. Visszament a helyére, és dolgozott tovább.

Az öreg Péter ugyancsak meglepődött a művezetői irodában, amikor a nevelő és a művezető azt kérdezte tőle:

Mi újság otthon?

Hogy vannak a gyerekek? Panszokdik-e a felesége, hogy

anyagi gondjai vannak? Szereti-e a jelenlegi munkáját? Ilyen jól tudna dolgozni a másik üzembeszben is, ahol esetleg jobban kereshetne?

Az elítelt csak a fejét kapkodta. Kisvártatva azonban szép sorjában mindenre válaszolt. Akkor húzogatta egy kicsit a nyakát, amikor ismét arról volt szó, hogy a másik üzembeszben elérne-e ilyen kimagasló teljesítményt. Azt mondta:

— Bármilyen furcsán hangzik is, én szeretek dolgozni. A másik műhelyben is megállnám a helyemet.

— Reméljük, sejtí, miért került sor erre a beszélgetésre?

— Csak gondolom.

— Hétfőtől, mivel megérdemli, átmege az új munkahelyére. Bizonyára örülni fog a felesége, ha több pénzt küldhet haza.

A sapkáját idegesen gyűrgető öreg Péter mindössze ennyit válaszolt:

— Köszönöm, tisztelettel.

Nagyon ideges volt, mikor a művezető kihívta, mikor elkezdődött a beszélgetés, de annál vidámabban ment vissza a műhelybe a művezető irodájából.

— ács —

Kommentár nélkül

KÉT EGYKORÚ ELÍTÉLT-TALÁLKOZTAM. Beszélgetésünket minden kommentár nélkül teszem közzé. Hogy miért azt dönték el az olvasók!

Huszonegy éves, másodszer van börtönben, erőszakos, garázda bűncselekményért. A szabadságvesztés ideje alatt rendkívül fegyelmezetlen magartartást tanúsított. Kizárták a feltételes kedvezményből is, ami két esztendő jelentett. A büntetésvégrehajtási intézetben újabb bűncselekményt követett el. Így még egy esztendővel hosszabbította meg a szabadulási idejét.

Hosszabb, rövidebb megszakításokkal a tizedik fegyelmi büntetését tölti. Amikor belépünk a fegyelmi zárkába, közönyösen válaszolt kérdéseinkre.

— Nekem minden mindegy. Letöltöm a büntetésemet, és kész. Sok mindent kibír az ember.

— Már rég szabad lehetne. Nem válaszolt, csak legyintett.

— Magának mindegy, hogy fiatal éveit hol és hogyan tölti?

— Mit csináljak, ha így jött ki a lépés? ...

— Minden normálisan gondolkozó ember azon van, hogy minél előbb szabaduljon a börtönből. Egyáltalán, mi foglalkoztatja?

A válasz: vállrándítás.

Ő IS HUSZONNEGY ÉVES. Először van börtönben. Javító-nevelő büntetésének hátralevő részét változtatták át tizenöt napi szabadságvesztésre. Bűncselekménye: könnyű testi sértés. Kártyázás közben szóváltásba támadt partnerével, felindulásában megütötte. A javító-nevelő büntetés munkahelyén kellett letöltenie. Két napot hiányzott. Így a hátralevő időt szabadságvesztésre változtatták. Sírva mondotta, hogyan lehetett annyira felelőtlen, hogy erre sor kerülhetett.

— A családom iránti felelőt-

lenségemet még fokozza az, hogy két napig igazolatlanul hiányoztam a munkahelyemről.

— Hogyan telt ez a tizenöt nap?

— Soha nem tudom megbocsátani magamnak — mondotta —, hogy tizenöt napon keresztül családomtól, gyermekemtől távol kellett maradnom. Egy örökfelelőségnak tűnt ez az idő. Érzem, hogy igen nagy fájdalmat okoztam nekik. Már a pofon pillanatában megbántam, hogy a játékos hónapban megfelelkeztem magamról. Sajnos a történetek nem tudok változtatni. Úgy érzem, soha nem tudok magyarázatot adni erre. Tizenöt nap nemcsak az én életemből, hanem családom életéből is kiesett. Keserű, de figyelmeztető lecke lesz ez a jövőben is.

— Mit fog tenni szabaduláskor?

— Rohanok haza a családomhoz ...

— Zimm —

Szerkesztői üzenetek

SZEGED, Szabó János elítelt: Megtalálta önmagát és a boldogságát című írása lehet, hogy igaz történet, de eléggé zavaros. Nem közzélhető. Rövid, tömörebb történetekkel próbálkozzék, ne mindjárt életörténettel kezdje. Próbáljon egy-egy jellegzetes eseményt kiragadni környezetéből, és azt fogalmazza meg.

GYULA Dr. Hegedűs Gyula előzetes: A levelében irataktudomással vettük. Próbálkozzait szívesen fogadjuk. Versével kapcsolatban figyelje a szerkesztői üzeneteket.

Újvári Lajos elítelt: Versel egyéni problémáit jól kifejezik, a formai megoldás viszont kezdetleges, a kifejezés mód banális, ezért a versek nem közzélhetőek.

Sopronkőhidán az előkészítő műhely jó munkájával az elmúlt esztendőben is nagyban hozzájárult a szövöde tervcljesítéséhez. Az idén is nagy feladatok előtt állnak.

Nem lesz még egy áldozat

Gyöngyi a nyolcadik osztály elvégzése után apja unszolására beiratkozott a gépiróiskolába. Nem sokáig kopotta a gépiróiskola padjait, alig telt el fél esztendő, már azon járt az esze, hogy kimarad. A szülők elkáseredtek. Az igazi okot nem tudták, hogy Gyöngyi miért unta meg az iskolát. Nem tudtak arról, hogy mennyi ellentétes és hányfajta kijelentést hallott a leány arról, hogy mi lesz belőle, mi lesz vele, ha elvégezte a gépiróiskolát. Azonkívül úgy érezte, ezek a társai nem igazi barátok, nem érezte jól magát közöttük. Sokkal jobban érezte magát a falubeli lányok között, akikkel az általános iskolába járt, és akikkel a KISZ-szervezetben együtt tevékenykedett, szórakozott. Ekkor kezdődtek az estéknenti kimaradások is, melyet a szülők nem helyeseltek. A szülők gyanakodtak, hogy nem jó helyen tölti Gyöngyi az idejét. Nem győződtek meg azonban arról, hogy kikkel, hogyan szórakozik. Egyre határozottabban felleptek az ellen, hogy eljárjon hazulról. A magyarázat nélküli merev tiltás álláspontjára helyezkedtek. Gyöngyi összeütközésbe került szülei, nemsokára állandó harcban állt velük. Érezte, hogy bár otthon sok mindent rábíztak, sok mindenben felnőttek tekintették, de amikor a saját életét akarja élni, tiltások kereszteszik akaratát. Azt természetesen nem tudta felfogni — magyarazatot sem kapott rá —, hogy

a szülőket a jóakarát és a féltés vezérelte,

amikor a tiltás és a „nem szabad” álláspontjára helyezkedtek.

Ezt az állapotot tartósan nem lehetett fenntartani. Mivel kimaradt a gépiróiskolából, valami foglalatosság után kellett néznie, pénzt kellett keresnie. Hamarosan elhelyezkedett az állami gazdaságon facsemetéket ültetni a többi hasonló korú lánnyal. Ez a munka nemcsak pénzkeresésre volt alkalmas, hanem szórakoztató is volt. A falubeli lányok és fiúk szívesen végeztek ezt a munkát. Ebédidőben szalagáltak, kergetőztek, tréfáltak egymással.

Az állami gazdaság földjén mélyszántást végzett két fiatal traktoros. Délben ők is ott fogasztották el ebédjüket a fiatalok között. Ők is bele-beleszóltak a tréfákba. Az egyiknek különösen megtetszett az élénk, talpraesett kislány. Mert Gyöngyi a lányok között élen járt a munkában is, de a tréfában is. Irigykedtek ugyan rá, de elfogadták a véleményét, tartottak tőle.

Hamarosan minden lány tudta, hogy Gyöngyi nagyon tetszik az egyik traktorosnak. Csúfondáros megjegyzéseket tettek a fiatalemberrel kapcsolatban. A lány dühösen nekiesett pajfásainak, és tiltakozott a gyanúsítgatás ellen. A fiatalember viszont vérszemet kapott, és ostromolni kezdte a lányt.

Gyöngyi eleinte nem szívesen fogadta a nála tízezer évvel idősebb férfi udvarlását. A szép szó, a kedveskedés, a meghívások a falu cspresszójába viszont meghozták az eredményt. A kislánynak tetszett a felnőtt férfi tájékozottsága, kedvessége és az a komolyság, ahogyan vele foglalkozott. Úgy érezte, azt a komoly vele való törődést kapja meg tőle, amelyet a szüleitől várt, de amelyre a szülők nem érték rá, vagy nem volt lehetőségük megadni. Amikor az cspresszóban egy pohár ital mellett tegeződni kezdtek, a fiatal lány szája alig-alig állt rá a tegezésre.

Ismeretségük a gyakori találkozásokat következében elmélyült. A férfi egyre többet követelt. Gyakoribb találkozásokat, hosszabb együttléteket. A szülők nem túlságosan örültek ennek, mert egyre gyakrabban az éjjel vetette haza Gyöngyit. Emiatt

egyre többször zördült össze a szülei

és egyre jobban el is távolodott tőlük. Ennek olyan követ-

kezménye is lett, hogy a férfinő kezdett költözni, ragaszkodni. Lassan-lassan úgy érezte, hogy a szülői ház, a család melegét pótolja ez a férfi. Az otthoni viszálykodásnak egyetlen nyertese volt — kezdetben —, a férfi.

A dolog odáig fajult, hogy Gyöngyi hamarosan

felváltotta a szülői házat,

a családot egy bizonytalan kimenetelű kapcsolattal és az ebből következő életmóddal. A fiatal lány az apa, illetve az anya legnagyobb meglepetésére életközösségre lépett ezzel a férfival. Megpórbáltak valamit tenni. A rendőrségre, a gyámhatósághoz fordultak. Ez ideig-óráig segített. Úgy tűnt, hogy a család melegét, vonzását nem lehet hatósági eljárásra bízni. Ha a fiatal lány otthagya ezt a családi fészket, és nem vágyott oda vissza, nincs az a hatóság, amely el tudja érni, hogy huzamosabb időre visszatérjen oda. A tények azt mutatták, hogy alapjaiban van hiba a szülők és a gyermek kapcsolatában.

Közben az történt, hogy az életközösségben élő férfi és fiatal lány kapcsolatát a környezete nem jó szemmel nézte. A lányt elítélték könnyelmű, léha magatartásáért. Különösen az asszonyok mondták el mindennek. A férfi is megkapta munkatársaitól a magáét. Arra biztatták, hogy törvényesítse kapcsolatát, különösen ha megígérte a lánynak, de ha ezt nem akarja, akkor küldje haza a szüleihez.

A fiatalember szülei sem nézték jó szemmel ezt az együttélést, de amit ilyenkor szokás, a leányt marasztalták el, és mindenképpen lebeszélni igyekeztek fiukat arról, hogy egy „ilyen” lánnyal összekösse az életét. A mindkettőjüket érintő és két oldalról jövő ellentétes hatás az ő viszonyukat is megromította. A lány becsapva

érezte magát, és egyre attól rettegett, hogy a férfi ott fogja hagyni, pedig miatta felégetett maga mögött mindent. A férfi azt fontolgatta, hogy ez a „könnyen” megszerzett lány másnak is ilyen könnyű prédája lesz. Nem jó tehát feleségnek. Elhagyni mégsem tudta, mert érezte, hogy a kislány szereti őt, érezte a gyermeklány ragaszkodását és önfeledését. Kétségeit és tehetetlenségét az italozásba fojtotta, amelybe a lányt is belevitte, és akinek szinte jólesett felejtetni, jólesett a mámor a szorongató kétségek után.

És az egyik éjszakán, amikor a férfi elég ittas volt ahhoz, hogy a kétségeit, gondolatait ki merje kiabálni, csúnyán összevesztettek, és bűncselekményt tett pontot kapcsolataukra. A férfi a temetőbe, Gyöngyi pedig börtönbe került.

A dolog ezzel nem fejeződött be

A szabadságvesztéssel csak egy megindult folyamat zárult le, és egy nagyon lényeges kezdődött el.

Mi lesz a fiatal lánnyal a szabadulása után? Ez azért fontos különösen, mert tettével olyan mély sebet ütött a szülők lelkébe, annyira felkavarta a falu indulatát, hogy eleinte szinte kétségessé vált, hogy egyáltalán be tud-e majd illeszkedni abba a közösségbe, visszafogadja-e a közösség.

A szülők első levelei is — melyeket a börtönbe küldtek — olyan hangon szóltak, amelyből egyáltalán nem arra lehetett következtetni, hogy szívesen fogadják saját lányukat a szülői házban. Legutóbbi levelükben viszont már azt írták, hogy nincs nap, hogy ne emlegetnék, számítanak rá, hogy hazajön, sőt a családban bekövetkezett változásokról is beszámoltak lányuknak. Tehát úgy látszik, hogy a család befogadja a bűnös gyereket, és szeretettel várja haza. Ez ta-

lán természetes is. A szülőnek a gyerek mindig a gyereke marad. A család az igazi menedék a szabadulás után. Nem kezdheti máshol az életét, csak otthon.

A nehézséget az jelenti majd, hogy ahogy kilép az otthonából, találkozik azokkal az emberekkel, akik jól tudják, mit tett, és jól tudják, milyen körülmények között.

Beszélgettünk néhányval ezek közül. És ezek között az emberek között volt olyan, aki mélyesen elfélt a kislányt. Mit fog ez az ember majd mondani, ha a fiatal lány kikerül a börtönből? Volt olyan vélemény is, amely szerint a lány bűne megbocsáthatatlan. Egy teljesen ellentétes vélekedés szerint a férfi megérdemelte, amit kapott, ő tehet mindenről, ő volt a felelős a fiatalkorú lány tettéért. Ismét mások szerint az volt a fő kérdés, hogyan lehetséges az, hogy egy fiatalkorú lány egyszerűen csak elköltözzék hazulról, és összeálljon egy nála tízezer évvel idősebb férfival.

A fiatal lány cselekményének hatása végighullámozott egy egész falun. Akkortájt sokat beszéltek róla. Az események az idő távollában elhalványulnak. Esetleg akkor elevenednek fel újra, ha a lány szabadul. Akkor kezd újra áramlani a vélemények folyamára. Előzetes vizsgálódásunk alapján úgy látjuk, hogy az a közösség, ahol a lány a cselekményét elkövette, visszafogadja,

segítenek neki újakezdeni az életet.

A faluban sokan úgy érzik, nem figyeltek eléggé a lánnyra. A tények azt mutatják, hogy mind a szülők, mind pedig a szűkebb értelemben vett közösség valamennyire pótolni akarja mulasztását, és a szabadulás után nem engedi elpredálódni a fiatal életet.

S. Gy.

Segítik az oktatást

Afrika hegy- és vízrajzi térképe megkönnyíti a felelést.

Szegeden járva az általános iskola körletén szebbnél szebb földrajzi, történelmi szemléltetőeszközök láthatók. Az elítéltek jogos büszkeséggel újságolták, hogy valamennyit ők terveztek és saját maguk készítették.

Mindenki előtt ismeretes, hogy az oktatást mennyire megkönnyíti a segédeszközök alkalmazása. Eppen ezért határozta el Szegeden, hogy állandóan újakkal bővíti a meglévőket. A gondos munkát, nagy türelmet igénylő, dombröves, több színű, elektromos berendezéssel ellátott térképeket három készítik. A tervező; Bentzik László pedagógus, a kivitelezők: Szabari János és Péter György.

Péter Györggyel beszélgettünk.

— A szabad életben épület- és bútorasztalos voltam. 1968-ban kerültem Szegedre. A

bútorgyárban dolgoztam. Munka után szívesen kapcsolódtam be a szemléltetőeszközök készítésébe.

— Tudna néhány szemléltetőeszközt említeni, melyet ön készített?

— Elsőnek említeném talán azt a tablót, amely II. Rákóczi Ferenc szabadságharcának az 1703—1711. közötti hadműveleteit ábrázolja. Ugyancsak elkészítettük az 1848—49-es szabadságharc főbb eseményeit rögzítő, applikációs térképet. Reprodukció után, magyarító szöveggel ellátva csináltuk meg a törökök elleni harcokat bemutató, valamint a Dózsa György, Rákóczi Ferenc, Kossuth Lajos munkásságát ábrázoló tablót is.

— Milyen szemléltetőeszközöket készítenek még a földrajzi és történelmi témakörökön kívül?

— Elkészítettük azt a tablót is, amely szemléltetően bemutatja, hogy az alkohol és a nikotin milyen káros hatással van a különböző szervekre.

Péter György elmondotta, hogy a jelenleg készülő magyar történelem főbb eseményeit bemutató térképhez 176 darab villanykörtét és közel kétszázötven méter elektromos vezetékét használnak fel.

— Zimm —

HÚSZ ÉV NAGY IDŐ

SZERETEK LEÜLNI ESTÉNKENT JÓZSU BESZÉLGÉSEKRE idős parasztemberekkel. Mindenről megfelelkezve hallgatom, mennyi tapasztalatot gyűjtöttek össze a sok évtized alatt. Szóljon a visszaemlékezés emberekről, vagy időjárásról, egyre-mgye. Mennyi okos dolgot tudnak elmondani! Ha jól emlékszem, a szomszéd szepiós Nagy Lajos bácsi mesélt valamikor olyasmiről, mi várható, ha ez vagy az a madár így vagy úgy viselkedik, hogy figyeljem meg az ég alját naplemente után; ha ugyanis tűzpirosnak látom, másnap szeles lesz az idő... ha pedig egészen közletről hallom fűtőlüni a vonatot, akkor esővel kell számolnunk... Később, amikor már a saját fejemet is tudtam használni, és figyelni kezdtem az ilyen jelenségeket, rájöttem: nem rossz meteorológusok azok a parasztemberek, akik életüket a hártárban töltötték. Mondom, ma is szívesen leülök velük egy kis este beszélgetésre, és olyan nagy figyelemmel hallgatom bölcselkedésüket, mint régen.

Hasonlóan érdekes volt leülni beszélgetni azzal a korosabb elítélttel, aki alig néhány hónapos megszakitással két kerek évtizedet töltött már rács mögött, s mint ilyen, sok, figyelmet érdemlő tapasztalatot gyűjtött össze. Egyetlen szépség-hibája a hasonlatnak, hogy ezáltal nem a kellemes hűvös adó eperfa alatt teltek gyorsan a jegyzetomb lapjai, hanem a büntetésvégrehajtási intézet nevelői szobájában. Iróniával a hangjában megjegyezte:

— Attól, hogy itt gyűjtöttem össze a tapasztalataimat, még tanulságos lehet, amiket elmondok. Harmincéves koromban kezdtem, most pedig az ötvenedikhez közeledem. A küszöbén állok.

— Átlépl ezt a küszöböt, mielőtt szabadul?

— Elég baj az nekem.

— A rács belső oldalán nemigen szokás fényes lakomát ülni az ilyen évforduló tiszteletére... Úgy tudjuk, néhány hónap múlva szabadul.

— Az év legszebb hónapjában megyek.

— Májusban.

— De messze van még! S milyen régen kezdődött.

— Májra el nekünk a húsz év gazdag tapasztalata!

A TÖPRENGŐ EMBEREN LÁTSZOTT, HOGY MOST KERÜLT CSAK NEHÉZ HELYZETBE: hol kezdje, hogy döntse el, mi érdekes az ő életében. Egyelőre abban volt biztos — amit valószínűleg csak magában fogalmazott meg az első percben —, kell, hogy találjon valami érdekeset, ha őt hívták be erre a beszélgetésre. Akkor derült ki, hogy jól választottunk, amikor befeleledkeztünk a beszélgetésre. Ettől kezdve annyi dolgom volt csupán, hogy időközönként témaváltásra késztessek a beszélőt.

— Kezdje ön maga bemutatásával!

Az elítélt keserűen legyintett.

— Úgy mondanám, hogy koravén ember vagyok. Biztosan a húsz évnek köszönhetem, hogy ezt érzem. Megszívják ám ezek a falak az embert. Hányszor érzem, hogy minden csontom fáj, pedig nem vagyok se reumas, se izületes. Hányszor van úgy, hogy lehunyt szemmel ülök a sarokban, mert nem jó mindig csak ezt a környezetet látni. Ilyenkor kiszakadhat egy kicsit az ember. Gondolatban felkeresheti hozzátartozóit, maga elé képzelheti, mekkorák már a gyerekek, és elhit-

heti magával, hogy időközönként én is eszükbe jutok. Nehéz megérteni ezt az olyan embernek, aki egyetlen napot sem töltött még mindentől elzárva, rács mögött.

— Ez itt már szigorított börtön — folytatta rövid hallgatás után. — Becsukják mögöttünk az ajtót, és nincs tovább. Nem ülhetünk ki könyvet olvasni a napra vasárnap sem. A zárkában olvashatunk. Kérdés, hogy a zárkában olvashat-e nyugodtan az ember? S ha éppen olyankor adódik párás vita négy-öt elítélt között? Nézhetem én a sorokat, semmi sem marad bennem. Egyébként másutt is ismerik az ilyen zárkabeli életet... Ami a húsz év előtti dolgokat illeti: nagyon szeretném visszakapni régi önmagamat. Elfelejteti azt, ami a két szegényteljes évtizedben történt velem. Nem is nagyon szeretek beszélni arról, ami történt.

— De a benti dolgokra ez nem vonatkozik...

— Azokra nem. Hogy is mondjam: én itt sajnos, otthon vagyok. Saját bőrömmön tapasztaltam minden változást, ami a börtönben történt két évtized alatt. A példák rengetegét lehetne felsorolni. Nem tudom, szükség van-e erre? Mi, elítéltek valamennyien önzök vagyunk, már ami a rendelkezéseket illeti. Mindig azt keressük, mi lehet belőle jó a számunkra. Ha találunk ilyet, elégedettek vagyunk, ha nem, hát... tetszenek érteni. A legszigorúbb fokról van szó. Napokig dül a vihar, aztán megnyugszanak a kedélyek. Ahogyan most is történt a Heti Híradóban megjelent Btk-val kapcsolatos tájékoztató

— De a benti dolgokra ez nem vonatkozik...

— Azokra nem. Hogy is mondjam: én itt sajnos, otthon vagyok. Saját bőrömmön tapasztaltam minden változást, ami a börtönben történt két évtized alatt. A példák rengetegét lehetne felsorolni. Nem tudom, szükség van-e erre? Mi, elítéltek valamennyien önzök vagyunk, már ami a rendelkezéseket illeti. Mindig azt keressük, mi lehet belőle jó a számunkra. Ha találunk ilyet, elégedettek vagyunk, ha nem, hát... tetszenek érteni. A legszigorúbb fokról van szó. Napokig dül a vihar, aztán megnyugszanak a kedélyek. Ahogyan most is történt a Heti Híradóban megjelent Btk-val kapcsolatos tájékoztató

— ács —

JEGYZET

A zárkában elítéltek beszélgettek. Az egyik „menő fej” fennhangon újságolta, hogy rehabilitálták, és visszamegy a rendőrségre. Vége-hosszat nem érő élményeit már szászor elmondta, mindenkinek a könyökén jött ki. Nagylelkűen felajánlotta társainak, ha valamilyen problémájuk adódik, forduljanak bizalommal hozzá, majd elintézi. Rövidesen szabadul.

Teltek múltak a hónapok, lassan elfelejtették, amikor váratlanul újra feltűnt köpcös alakja a befo-gadóban. Csakhamar elterjedt a hír, hogy megérkezett. Társai kisé ironikusan jegyezték meg:

— Mégis igaza volt, mert visszakerült a rendőrségre. Az már más lapra tartozik, hogy nem önszántából ment, hanem vitték...

— Majd én megmutatom, hogyan lehet hosszú ideig betegnek lenni — mondotta titokzatosan az egyik elítélt. A sétán társai megdöbbenve látták, amint hirtelen kezével a szívéhez kapott, és kidőlve a sorból összeesett.

Felvitték a zárkába, lefektették, az egészségügyiek injekciót adtak neki. Amikor a többiek a séta beférése után felmentek a zárkába, a beteg rosszullete hirtelen elmúlt, és büszkén felnevetve mondotta:

— Na, mit szóltok hozzá? Utána húsz napig csak-ugyan „pihent” a fegyelmi zárkában. — Zimm —

Milyenek látják jövőjüket szabadulás előtt?

Súlyos bűncselekményekért hosszú éveket börtönben töltő elítéltekkel beszélgettünk elképzeléseikről, terveikről, a jövőről közeli szabadulásuk alkalmával.

Rozsik Ferenc negyvenöt éves. A bíróság emberölésért tízévi szabadságvesztésre ítélte. Negyed kedvezményrel szabadult.

A bűncselekmény lelkileg teljesen összetört, amíg élék, kísérni fog. Nem tudom elfelejteni soha. Nincs olyan nap, hogy ne gondoljak a feleségemre...

Őszintén megbánta a történeteket,

hiszen közvetlenül utána öngyilkosságot kísérelt meg, csak a gyors orvosi beavatkozás mentette meg az életét.

Letartóztatása után hetéves kislánya a nagyszülőkhöz került. Azok nevelik jelenleg is. Minden évben meglátogatott, most tizenöt esztendő. Legutóbbi levelében írta, hogy nagyon vár hazát.

Rozsik a bútorgyár csiszoló-műhelyében dolgozott. Munkáját becsülettel végezte. Egy-harmad kedvezményét a bíróság mégsem engedélyezte.

— Miért?

— Öt fegyelmi büntetésem volt. Nehezen jöttem ki zárka-

társaimmal. Gyenge idegzetű vagyok, ha gúnyolnak, csúfolnak, nem tudok uralkodni magamon. Sajnos, az emberek néha mások heccelésével, legbensőbb érzéseinek kinevetésével szórakoznak.

— Hol fog letelepedni szabadulása után?

— Volt egy kis családi házam, eladtuk. Szüleim máshol vettek újat. Nem tudtam volna még egyszer betenni a lábamat abba a házba. Így szüleimmel fogok együtt lakni. Apám idős ember. A legutóbbi beszélőn azt mondta, szeretné, ha addig jönnék haza, amíg él.

A bátyám is fog segíteni,

mindig szerettük egymást.

Rozsik Ferenc egészségi állapota nem a legjobb. Nyolc évvel ezelőtt elkövetett öngyilkossági kísérlete még ma is kihatással van fizikai állapotára. Megviselte a hosszú szabadságvesztés is. Polgári foglalkozása hentes volt. Ezt a nehéz, fizikai erőt kívánó munkát a jövőben nem tudja folytatni.

— Tekintettel gyenge egészségi állapotára, hol fog elhelyezkedni?

— Bízom, hogy szabadulá-

som után idegileg és fizikailag is helyrejövek. A nevelőtisztem írt az illetékes tanácsnak elhelyezkedésem ügyében.

★

Bíró János harmincéves, rablásért ítéltek el három év négyhónapi szabadságvesztésre.

A bírósági ítéletkiadvány szerint a nyílt utcán társaival együtt egy idős, beteg aszony pénztárcáját erőszakkal elvették. Mindössze 160 forint volt a „zsákmány”. Súlyosbíró körülményként értékelték, hogy Bíró a rablást előző büntetésének felfüggesztése alatt követte el.

— Bíró János magatartása a szabadságvesztés ideje alatt rendkívül hullámzó volt — mondta a nevelőtiszt. — Az első időben példásan dolgozott. Magatartása ellen nem volt kifogás. Az egyik termelési értekezleten művezetője példaként említette a többiek előtt kiváló munkáját, szorgalmát. Nem sokkal később napirend, zárkarend megsértéséért kellett megfenyíteni. Ezt az ingadozó magatartást mutatja az öt dicséret mellett a három fegyelmi vétség is.

A feltételestárgyaláson

a bíró nem találta érdemesnek a negyed kedvezményre.

Igy 1971. augusztus 15-én nem mehetett haza.

— Pedig hogy vártak! Két kisgyermekem van. A nyolc-éves Eszter és az ötszázötven Jancsi. Többször küldtem haza pénzt, de ez nem pótolhatja a távolléteket.

Felesége néhány levelét elolvastuk. Valamennyiből a szeretet, a féltés, az aggodás és a ragaszkodás csendült ki.

— A feltételes előtti beszélőn együtt reménykedtünk feleségemmel, de hiába. Amikor megírtam, hogy nem mehetek haza, sirtam. Magam előtt látam feleségem és két kisgyermekem kétségbeesett arcát. Megfogadtam, hogy változtatok magatartásomon.

— Sikerült ezt valóra váltani?

— Helyzetem nem volt teljesen reménytelen, hiszen a bíró úr azt mondta, ha magatartásomon változtatok, akkor hátralévő kedvezményrel elenged.

— Bíró János ígéretét valóra váltotta. Magatartásán örvendetes javulást tapasztaltunk — mondta a nevelőtiszt. — Javaslatot tettünk, hogy a teljes büntetési idő kitöltése előtt szabaduljon.

— Zimm —

Olvastunk egy levelet

A levél írója — a gondosan rajzolt, szép kerek betűkből írt — az általános iskola valamelyik osztályát végze-heti. Minden bizonnyal felső tagozatos, mert elvéve akad meg a szemünk egy-egy helyesírási hibán. A levelet persze nem azért adták ide a büntetésvégrehajtási intézetben, hogy nyelvtani értékelést adjunk róla, hanem azért, hogy érdemes elolvasni.

Azt már az első pillanatban láttuk, hogy a levél írója jócskán túllépte a megengedett terjedelmet. Az édesapjához szövegezt, azt igyekezett elmondani, milyen nehéz apa nélkül otthon. Egy részletet közlünk a levélből:

„...Édesapám, nem is tudom, hirtelenjében, mit mondjak el ebben a levélben, mert mondanivalóm millió lenne. Szeretnék örömet szerezni ezzel a levéllel Édesapámnak, de nem hiszem, hogy sikerülni fog. Azt én már megtanultam, hogy nekünk, gyerekeknek nincs beleszólásunk a szülőik dolgába. Ha nincs, hát nincs. És azért sem írhatok le mindent, mert mégiscsak Édesapával beszélgetek. Szomorú vagyok, hogy erre a beszélgetésre csak levélben kerülhet sor. Tessék elhinni, én lennék a legboldogabb, ha olyan apukám lenne, amilyen Tóth Lacié, vagy a Kelemen Gyuszié. Laciával meg Gyusziával együtt járok iskolába, együtt játszunk a községi kőlyök labdarúgócsapatában. Sokszor még az edzésre is kijön az édesapjuk. A tízóránkat is közösen esszük meg. Mert azért én is viszek mindig valamit. Két hete győztünk, a múlt vasárnap azonban kikaptunk. Pedig én is rúgtam egy gólt. Lehet, hogy számomra ez nem érdekes, én azonban nagyon boldog voltam. Most valamivel nehezebb helyzetben vagyok. Megint elmúlt egy fél év, és várjuk a bizonyítványosztást. Bevallom, félek. Biztosan lesznek ketteseim is. Meg hármások is.

Édesapa, ne háborogj előre, nem kizárólag én vagyok az oka annak, hogy a tanulmányi eredményem gyengébb lesz a szokottnál. Anyut kérjem meg? Annyi a gondja szegénynek, sokszor azt sem tudja, mihez kezdjen. Mostanában már én is segítek neki. A ház körül munka lassan teljesen az én gondom... Csak szerencsésen sikerüljön befejeznem a nyolc általánost. Azt már nem is mondom, hogy számomra az lenne az igazi öröm, ha Édesapával sokat sétálhatnék. De mikor lesz ez? Ne tessék haragudni, hogy azt is kérdezem. Sokat bánatnak az osztálytársak, kiabálják, hogy ezt meg azt csinált az apád. A tanár bácsi nagyon jó hozzám, de ő sem tud megvédeni. Még intőt is ad annak, aki szemtelen velem. Annyit akarok még kérdezni, hogy mikor mehetek el Hozzád, illetve, hogy mikor engednek haza. Sokszor csókol, Laci.”

—ko—

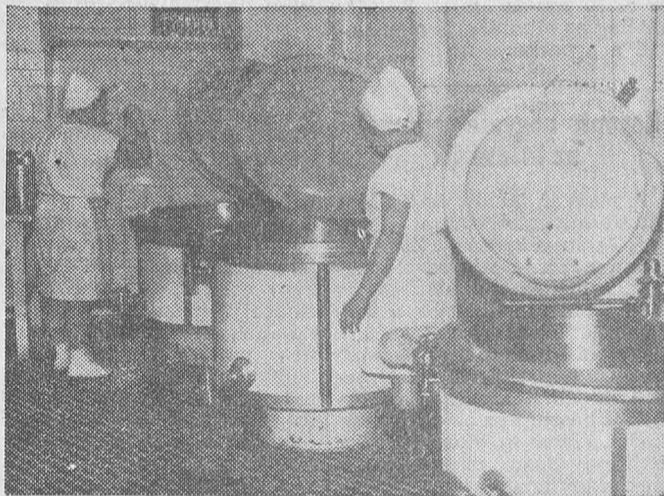
PILLANATKÉPEK

Új könyvek érkeztek Mélykútra. A bő választékból mindenki megtalálja a számára legmegfelelőbbet. Ebben segít a nagy szakmai gyakorlattal rendelkező könyvtáros is.

A páhalmi lemezüzem vasszerkezetei iránt eddig is nagy volt a kereslet. Az új esztendőben különösen a mezőgazdaság tart igényt a kiváló minőségű termékekre

Ragyogó tisztaság, izletes étel. Ez jellemzi a pécsi konyhát.

A hörcsög természetű ember

A vád: hivatalos személy megsértése. S mert többszörös visszaeső állt a bíróság előtt, az ítélet ennek megfelelően alakult: nyolc hónap. Ezzel el is mondtuk az előzményeket.

Az elítélt, akihez a történet kötődik, hörcsög természetű ember. Apró, mások számára jelentéktelen dolgok is felborzolják az idegeit. Ilyenkor öklöbe szorított kézzel rója keresztben, hosszában a zárkát. Ennek ellenére senki sem veszi komolyan. Esetleg nevetnek rajta, amikor dühöng. Így aztán magában mondogatja, amit akar. Sokáig reszkető dühében is tudott vigyázni arra, nehogy szomorú következményei legyenek a kitérésnek. A jó múltkoriban azonban megfélemlített magáról. Morózus hangulatban ült az ágya mellett, amikor a vezetőkes rádió megkezdte szokásos műsorát. Több sem kellett az egyikéknél is

nekihevült elítéltnék. Hangos megjegyzéseket tett. Ezért került sor a tárgyalásra.

A vádirat ismertetése közben mintha kicsérlődött volna az elítélt. Magába roskadva, szomorúan hallgatott, olyan benyomást tett, mintha háromig sem tudna számolni. Szinte bocsánatkérően nézte a bírót. Ha kérdezték, illedelmesen, halkán válaszolt. Mindig hozzátette: „Tisztelettel, bíró úr”. Végtül megtörve hajlandó volt bocsánatot is kérni a sértettől. Ez azonban már nem volt elég. Az ítélet elhangzott: nyolc hónap szabadságvesztés, melyet a legszigorúbb fokozatban kell végrehajtani. Ebben a pillanatban, mint akit vipera csípett meg, ismét a régi őnmaga lett. Arra azonban vigyázott, nehogy a bíróság megsértésével újra nehézz helyzetbe kerüljön.

— K —

A hogy kicsomagolt — a fehér papírral burkolt polcokon nevésségesen kis helyet foglalt el pár fehérneműje, vállára tette egyetlen szép ruháját, alulra a fekete cipőjét — már fojtogatta a türelmetlenség. Rohanni szeretett volna a partra, és állni, bámészkodni.

A kis szöke gondoktól nagy ceremóniát kanyarított a bejelentkezésekből. Kevesen voltak az üdülőben, mindenkihez külön odament. Ültek a házaspárok a gömbölyű asztalok mellett a társalgóban, bizalmasan, lopva nézegették egymást. Hát persze! Együtt lesznek egy teljes héttig, az emberek nem mind-egy, kiknek a társaságában üti agyon az időt.

Mária lassan töltötte ki a bejelentőt. Rajzolta a betűket: Barta Lászlóné. Arra gondolt, talán jobb lenne a lánynevét használni, ehhez az előbbihez most már igazán semmi köze. Aztán mégis leírta. Ha az ember elmúlt negyvenéves, és a hajában több az ősz, mint a barna szál, valami tartást ad az asszonynév.

Még — ez az asszonynév is. Nyolc házaspár volt, meg rajta kívül egy magányos asszony. Tanárnak nézte. Höföhér hajú, zárt arcú, kicsit félrehúzódná üldögélt. No, tőle nem kell tartania a tanárnőnek, nem fog hozzá törleszkedni, barátságoskodni. Végre összeszedte a gondoktól a fehér cédulákat. Mehetett.

Úgy iramodott ki a partra, mint valami kislány. Belül nevelélt magán. Na tessék! Mária nekiszabadult a Balatonnak, behabzsolná egy perc alatt! Semmi nem emlékeztette most a képeslapok színeire. A víz szürke tajtékronyokat csapdosott a kiépített parthoz, meztelen-fázosan meredtek a csónak-kikötő oszlopok. Varjúpár körözött odébb, egészen alacsonyan a víz felett. Néha élesen káromtak, hangjukat messzire sodorta a szél.

Távolról gyorsvonalat katózó, monoton zajja hallatszott, aztán semmi. Üres és nyugodt volt körülötte minden. Összehúzta magán a bélelt orkánt. Akkor vette meg, aznap a kabátot, amikor Buzáné, a műhelyük csoport-bizalmija megállt a gépe mellett.

— Most elmehetnél egy hétre — mondta Buzáné, és rövidlátóan hunyorgott. Rózsaszín kartonlapot forgatott az ujjai között, a köpeny alól kilátszott sötétkék pulóverének bordás kötése. — Kaptam egy balatont. Nincs persze augusztus, de ilyenkor lehet igazán pihenni. Rád gondoltam... ha kell.

Milyen ostoba is tud lenni az ember. Ő le-hajolt akkor, a barna festék volt soron, öntött a hengerre, a keze kicsit remegett. Szerencsére nem lett selejtes az anyag, valamit sikerült még visszazednie a festékből. Buzáné közben odébb ment, a gépe mellett polcra tette a kartonlapot. Gyonsan, lopva súlylyesztette köpenye zsebébe, meg körül is nézett, nem látta-e valaki. Szólnának-e? Valaki Buzánénak: Ide figyelj, Jutka, te csak osztogatsz a beutalókat? Hát annyi van belőlük, hogy Bartánénak is jut már?

Biztos benne, hogy benn, a szakszervezeti irodán elhangzott ez a kérdés. Legalább öt-hatan tudják róla a dolgot, az emberek meg nem olyanok, hogy egyszerre csak elfelejtenek mindent. Ösztönös gyanakvás élt benne. Buzáné nyilván vitakozott. Hogy mivel érvelt, ördög tudja. Fél éve dolgozik ő a műhelyben, fél év alatt mit lehet bizonyítani? Szóval — nagyon ostobán viselkedett. Annyi esze sem volt, hogy kérdezzen, vagy megköszönje. Most már semmit sem lehet tenni.

Ebédnél a tanárnővel került egy asztalhoz. Halványkockás vászonnal terítették, az asztal közepén, vékonyka üvegvázában műszegfű nyújtózott. A tanárnő a vázáért nyúlt, áttette a találóasztalra.

— Nem szép — mondta nyugodtan —, pót-lék, ilyenkor drága a vágott virág. Ne ront-suk az ebédünket! — Zajtalanul evett, nyugodt, kimért mozdulatokkal. Mária két-három

ŐSZI ÜDÜLÉS

étkezés után, úgy ahogy leküzdötte zavarát, figyelte az idős asszonyt, észrevétlenül utána próbálta.

Esténként magnó szövegezt a társalgóban. Voltak közöttük fiatalabb házaspárok is, táncoltak, cserélgettek a szalagokat. Mária a tanárnővel ült a sarokban. Egymáshoz sodród-tak, két magányos asszony, beszélgettek. Azaz — Mária ezt két nap múlva vette észre — ő többet beszélt, a tanárnő többet hallgatott. Inkább figyelt, néha szólt közbe. Jó hangja volt — Mária nem tudta másképpen fogalmazni, csak így: jó hang. Megértő és csöndes.

Este a partra ment Mária. Szorososan összefogta magán a kabátot. Tiszta időben fények hunyorogtak a túoldalról, nézelődött, sétálgatott. A harmadik, vagy a negyedik estén — hogy az egyik házaspárt összebújva csatagolni a mólón — a férjére gondolt. A dolgra, ami időtlenül távolinak tűnt, de az idegeiben, a csontjaiban megmaradtak a börtön-évek. Az embere arca homályosabb volt. Még leginkább arra az estére emlékezett, amikor a dolog történt. Jött az ember, az öreg aktatás-kából kiborította az üvegeket, s hogy a fizetést kérte, szokás szerint meglóbált a szeme előtt egy üres borítékot. Ha nincs a keze ügyében a vasaló — talán máig is együtt vannak: a részeg, az üres boríték, meg ő. Nincs börtön...

— Váloperes bíróság is van a világon. — A tanárnő tűnődve nézett az ő arcába, jó lett volna tudni, mire gondol, hogy ő kitarulko-zott neki. — Az az ember nyomorék maradt... Nem, ezeket a dolgokat mindig másként kell rendezni.

A gyárról kérdezte másnap, mit csinál, hogy érzi ott magát. Mesélt a gépekről, az örökké forgó hengerekről, meg hogy nehezen

tanulta meg a festékdagolást, kínlódtak vele a többiek. — Szóval... segítettek? — Sokat — mondta ő, és hirtelen arra gondolt: még soha nem fogalmazta meg önmagában, mit is kapott a gyártól. — Buzáné ott maradt velem műszak után — vágta rá, s maga előtt látta a szöke, vékony alakot. Újból meg újból mérte a festékes tartályból, adagol, aztán letörli a hengert, kezdi előlről, mindig előlről. — Ő adta a beutalót — nézett hirtelen a tanárnő-re, s kereste szemében a meghökkenést. A tanárnő a nyáron ment nyugdíjba, és mesélte, hogy legalább öt éve nem volt üdülő...

— Helyesen tette — bólogott a fehér fej. — Tudja, Mária, tartást kell adni az embereknek. Mindenféleképpen. Aki már vezeték, annak úgy, hogy mellé állók. Mindenféleképpen... mellé állók. Majd... ha visszamegy, mondja meg ennek a Buzánénak: üdvözlöm...

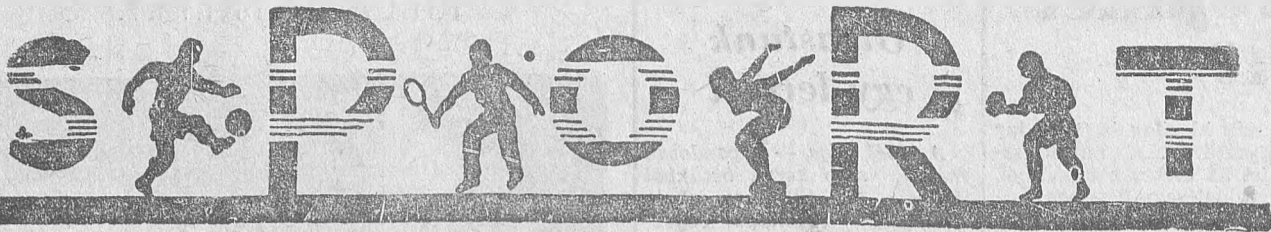
Az utolsó két éjjel már nem riadt fel Mária. Mielőtt ágyba bújt volna, leoltotta a villanyt, kitaráta a spalettákat. Egyhangúan locsogott a víz. Az idén sokáig tartott az ősz, nem jöttek fagyok, nem kötötte bélyűbe semmi a tavat. Egy pad fehérlett a part közepében, elfeledték a pincébe vinni, szinte fénylett a fekete háttér, a távoli fényűző-sor előtt. Mária a képeslapokra gondolt. A második napon megvette, őrizgette az éjjeliszekrény fiókjában, nem volt bátorsága megcimezni.

Mikor összecsomagolt, mégis elővette a fiók-ból. Tájrszlet volt a lapon, harsány kék, zöld színek. Más világ, mint ez a tél eleji, harsányabb és nyugtalanabb. Lekuporodott a fotel-óra, ráírta: „Télen is felejthetetlen nekem. Nagyon-nagyon köszönöm a beutalót, Mária.”

— A köpenye zsebébe csúsztatom — döntötte el, s nem ragasztott bélyeget a lapra. Szerette volna maga előtt látni, mit szól majd a vékonyka, szöke asszony, amikor a zsebébe kotor, és megtalálja. Meg kell, hogy értse. Nem mindig sikerül az, hogy szavakkal...

Egy pillantást vetett még a tóra, aztán ki-vitte kis bőröndjét a társalgóba.

V. M.

A tengerentúltra utazott a Vasas

A Vasas labdarúgó-csapata tengerentúli vendégszereplésre utazott. Útjuk első célállomása Santiago de Chile. A Vasas 8-10 mérkőzést játszik a február 5-ig tervezett túrán. Chilén kívül játszanak még Peruban, Costa-Ricában és Venezuelában is.

Machos Ferenc, a csapat edzője hasznosnak gondolja a túrát, mert a csapat jó pályán készülhet a tavaszi idényre. Az edző emlékezte szerint a korábbi dél-amerikai túrák mindig jó hatással voltak a csapatra, s ez meglátszott a bajnoki eredményen is.

Újabb konkurencia Gyarmati Andreának?

Az ausztrál Shane Gould, a világ jelenlegi legeredményesebb úszónője, egy Sydneyben rendezett versenyen pillangóúszásban — Gyarmati Andrea számában — is rajthoz állt. Shane Gould, aki a 100 m-es távtól 1500 m-ig valamennyi gyorsúszásban világrekordot javított, a 100 m-es pillangóúszásban 1:05,1 p-es időt ért el. Ezen a távon Gyarmati Andrea és a holland Ada Kok 1:04,5 p-cel tartja az Európa-csúcsot, az amerikai Jones világrekordja pedig 1:04,1 perc.

Az ausztrál úszónő a 100 m-es gyorsúszásban is rajthoz állt, és egészen könnyedén érte el 59 mp-es idejét. Remélhetőleg az olimpián is megmarad a gyorsúszás mellett.

Kaponta négyszer edzenek az öttusázók

A magyar felnőtt és ifjúsági öttusa-válogatott tagjai jelenleg Tatán alapoznak, és általában naponta négyszer edzenek. A legtöbbet az úszással és a vívással foglalkoznak a versenyzők. Vívásban sokat segít, hogy az öttusázók a legjobb magyar párbajtőrívókkal aszszóhatnak. Kulcsár Győzőnek is hasznos ez az együttműködés, hiszen az öttusázók párbajtőrvívásban nagy ellenfeleket számíthatnak.

SÚLYEMELÉS

Mang 30 kilónyira Alekszejtől

Rudolf Mang, 21 éves nyugatnémet súlyemelő nagy eredménnyel hívta fel magára a figyelmet. A „bajor Herkules”-nek becézett versenyző 220 kilós nyomás, 170 kilós szakítás és 220 kilós lökés alapján 610 kilóra javította a nyugatnémet rekordot. Ezzel az eredményével Alekszejev mögé a második helyre zárkózott fel az ólomsúlyú örökranglistán.

A sorrend: 1. Alekszejev 640 kg, 2. Mang 610 kg, 3. Batiscev (szovjet) 607,5 kg, 4. Reding (belga) 600 kg, 5. Patera (amerikai) 592,5 kg, 6. Zsabotynskij (szovjet), Lahderranta (finn) és Dube (amerikai), mind 590 kilóval.

Mangot 1964-ben, 13 éves korában fedezte fel jelenlegi edzője, Josef Schnell, aki tanítványának az 1972. olimpiára 640 kilós eredményt jóslott (1964-ben a világcúscot Vlaszov 580 kilóval tartotta!).

— A mostani eredmény megerősíthet bennünket abban, hogy az olimpiára elérjük a 640 kilót — mondta Schnell. — Már most is a 620 kiló közelében járunk, s a szeptember 5-i versenyig még nyolc hónap van hátra...

Palma de Mallorcán a 10. fordulóval folytatták a nemzetközi versenyt. Fortsch és Csom egyaránt győzelmet aratott a spanyol Belton, illetve a holland Donner ellen.

Műkorcsolyázó és jégtánc Európa-bajnokság

Három érmes (balról) Trapanese, Schuba, Morgenstern.

Göteborgban, a 14 000 néző befogadására alkalmas Skandinaviavium sportcsarnokban elég sok üres hely — a lelátók mintegy ötezen voltak — fogadta a páros verseny résztvevőit, akik a szabadon választott gyakorlatok bemutatásával eldöntötték az ideai első korcsolyázó EB végső sorrendjét. A győzelmet ezúttal már negyedszer a szovjet Rodnyina—Ulanov pár szerezte meg honfitársaik, Szmirnova és Szurajkin, illetve az NDK-beli Gross—Kagelmann kettős előtt.

A férfiak szabadon választott gyakorlatai előtt Vajda László a bemelegítéskor „összeszekoccant” az NDK-beli Wunderlichel, akinek korcsolyája felsértette bal bokáját. Fájó lábál csak óvatosan tudta bemutatni kűrjét, s balszerencséjére bukott is. Nem így a nagy esélyes, a csehszlovák Ondrej Nepela, aki nagy lendülettel, hibátlanul futott, s négy pompás tripla ugrást is bemutatott. A 20 éves pozsonyi joghallgató biztosan védte meg tavalyi EB-aranyérmét. Második a szovjet Csetveruhin, harmadik a francia Pera lett. Vajda László a 14. helyen végzett.

Megszületett az ideai EB első, és minden bizonnyal egyetlen meglepetése: a nyugatnémet Buck testvérek elhódították az aranyérmét a világ- és Európa-bajnok szovjet sportolóktól. A Pahomova—Gorskov kettősnek ezúttal meg kellett elégednie a dobogó második fokával, míg a bronzérmes az

angol Sawbridge—Dalby páros lett. A magyar Regöczy—Sallay pár tizennyedik lett.

Mintegy 5000 főnyi közönség előtt került sor a nők szabadon választott gyakorlataira. A második féldíj első részében került sor — többek között a kitűnő szabadkorcsolyázásáról ismert NDK-s fiatalra, Errathra, aki bukása ellenére is megérdemelt tapsokat kapott. Ugyanekkor szerepelt az olasz Trapanese is, aki a kötelezők után közvetlenül előzte Almásyt. Trapanese a vártnál jobb teljesítményt nyújtott, elég magas pontszámokat is kapott, ez pedig azt jelentette, hogy az FTC versenyzőjének nehéz dolga lesz.

A sokszoros magyar bajnoknő az utolsó csoportban lépett a jégre — két másik nagy vetélytársával, az ugyancsak NDK-s Morgensternnel és a svájci G. Walterral.

A sort Almásy Zsuzsa zárta. Lendületesen, szépen, nyugodtan versenyzett, és mindössze egy hibát vétett. Nagy közönségsikere volt. A pontozók azonban eléggé leértékeltek teljesítményét, ezért a közönség ki is fütyülte a bírókat. A tartalomra 5,4—5,8, a művészi kivitelre pedig 5,3—5,8 pontokat kapott.

A győzelmet megint Schuba szerezte meg az olasz Trapanese és az NDK-beli Sonja Morgenstern előtt.

Almásy Zsuzsa a 4. helyen maradt.

RÖVIDEN

Harmincöt versenyző készül Münchenre

A MASZ elnöksége és szakbizottságai kijelölték az olimpiai keretet. A harmincöt versenyzőből 19 férfi és 16 nő. Egyelőre a férfiaknál mindössze egy futó tagja a keretnek — ez egyszerűsre a szövetség önkritikája is.

Férfiak: Tóth Gy. (futó), Dalmati, Kiss A. (gyaloglók), Major, Kelemen, Katona, Tihanyi, Czifra (ugrók), Varjú, Fejér, Téglá, Murányi, Németh M., Kulcsár, Boros, Csik, Zsivótzky, Encsi, Eckschmidt (dobók).

Nők: Balogh Gy., Nemesháziné, Szabóné, Pappné, Kulcsár M., Ligetkútiné (futók), Komka, Rudolf (ugrók), Bogárnár, Kleiberné, Ránkyné, Rudasné, Paulányi, Kucserka (dobók), Bruzsenyák, Papp M. (ötrprobázók).

A kerettel együtt készül még Antal (gyalogló), Steinhacker (rúdugró), Bakay (tízpróbázó), illetve Könye, Völgyi (futó) és Veres (súlylökő).

Jó vendéglátónak bizonyult a Ferencváros, mert volt ellenfelei visszavágynak, keresik vele a kapcsolatot. Meghívás érkezett Törökországból a Fenerbahcsetől, sőt a Panioniostól is: „Ha már nem viszonzhattuk Athénben az önk vendéglátását, találkozunk barátoságos mérkőzés keretében” — írják levelükben a budapesti botrányos mérkőzés után az UEFA-tornából kizárt klub vezetői. A Braunschweig, az FTC legutóbbi UEFA-ellenfele azt szeretné, ha két kézilabdát, egy kerékpáros csapat látogatna a labdarúgókön kívül 1972-ben az NSZK-ba, és a braunschweigiek is szívesen jönnek.

Labdarúgás. A Tokióban vendégszerelő nyugatnémet Hamburger SV csapata 30 ezer néző előtt 3:2 (2:0) arányú győzelmet aratott a hazai válogatott ellen.

Johann Cruyff, az Ajax válogatott csatára Európa legjobb labdarúgója 1971-ben. Olyan nagy fölényrel került az első helyre, mint annak idején Di Stefano.

Vívás. Vasárnap Szolnokon, a megyei szövetség első osztályú minősítő párbajtőrvérsenyt rendezett. Ot egyesületből 19-en indultak, s az első helyen Hazai Elemér (BVSC) végzett.

Nem akart hinni a fülének Novák Ilona, a magyar úszónők kapitánya, amikor meghallotta Shane Gould káprázatos világrekordját. „Valósággal futkosott a hátamon a hideg az 58,5 hallatára — mondta. — Egyébként gondoltam, hogy ez a nagyszerű képességű ausztrál kislány produkál valami szenzációt München előtt. Mégis meglepett az új világrekordja. Nem lehet kétséges, hogy a százméteres gyorsúszás aranyérme az övé lesz.

A TÉLI OLIMPIA HÍREIBŐL

Sapporóban, a téli olimpia színhelyén egyre mozgalmasabb az élet. A sajtóközpont — ahol a vendég látók 50 országból közel 3000 újságíró munkájához adnak segítséget — megkezdte működését.

Több mint kéthetes egyedül után társakat kapott az olimpiai faluban Linch, az ausztrál gyorskorcsolyázó: Sapporóba érkezett a 10 főből álló kanadai bobválogatott is.

Suzuki japán gyorskorcsolyázóra esett a rendezők választása: ő mondja a téli játékok ünnepélyes megnyitóján a versenyzők esküjét. A hivatalos szervezők és versenybírók részéről ugyanezt a szerepet Fumio Asai siugró versenybíró tölti be.

Érzékeny viselkedést érte a francia sísportot: a berchtesgadeni óriás műlesiklóversenyen Patrick Russel, a franciák egyik sapporói reménysége a befutás után bukott és lábát törte. Russel egyébként szenzációs futással nyerte ezt a futamot, a

verseny további részében azonban nem vehetett részt. Gyógyulása több hónapot vesz igénybe, így Sapporóban természetesen nem lehet ott. A viadalon mégis francia győzelem született: Rossat-Mignod győzött az olasz Thöni és a svájci Tresch előtt.

Az Egyesült Államok 119 főnyi csapatából eddig név szerint csak a gyorskorcsolyázókat és a bobversenyzőket jelölték ki. Műkorcsolyázókat az amerikai bajnokság után válogatják, a szánkóversenyzők kiválasztása egy svédországi viadal után történik. Válogató versenyen vesznek még részt a sífutók, az északi és az alpesi számok képviselői, valamint a biatlonisták, további mérkőzéseket játszanak a jégkorongozók.

A japán szervezőket nem zavarta meg Avery Brundage, a NOB elnökének az elképzelése, hogy az északi és az alpesi siben olimpia helyett világbajnokságot kell rendezni. „Mi február

3.—13. között olimpiát rendezünk, és semmilyen más viadalt nem bonyolítunk le — szögezte le Tomoo Stao, a szervező bizottság főtákará. — Olimpia helyett VB-t rendezni, ez csak egy embernek az ötlete lehet, hiszen közismert már, hogy még a NOB tagjai sem értenek egyet Brundage-zsal.”

A Sankei Sports című japán lap már egy Brundage-nyilatkozatot is közöl: „Soha nem mondtam, hogy a siszámokat ki kell venni az olimpiai játékok műsorából, azt ellenben most is ismételtel kijelentem, hogy ragaszkodom ahhoz: ha egy versenyzőt vét az amatőr-szabályzat ellen, tehát például reklámclókra adja a nevét, azt ki kell zárni az olimpiai küzdelemből.

A japán posta három értékben alkalmi bélyeget ad ki a február 3-i megnyitón. Az 50 yenes bélyeg egy műkorcsolyázó párost ábrázol, háttérben a jégstadionnal, a két 20 yenes bélyegen sífutó- és bobversenyző látható.

ALBERT:

Akik ismernek, tudják, mire vagyok képes

A válogatott „A” csoportja már több, mint egy hete az eurovillei edzőpályákat kinozza, a „B” csapat is hosszú útra készülődik. Albert Flórián pedig csapatával, a Ferencvárossal Tatán alapoz. Annyi sok vélemény után ki-váncsiak voltunk, miként vélekedik maga a főszereplő, hogy hosszú évek után először nem Albert, hanem mások utaznak Dél-Amerikába?

— Mondjam azt, hogy szomorú vagyok? Ez nem lenne igaz... Bánt egy kicsit a dolog, de a sok támadástól már úgy felvérteződik az ember... — mondja.

— A válogatás megtörtént. Ezek szerint nincsen a legjobb negyven magyar labdarúgó között...

— Ez így elég szomorúnak, sőt talán siralmasnak hangzik, de nincs mit tenni: elfogadom. Előrebocsátom, hogy nem értek egyet! Úgy érzem, a bajnokságban volt néhány olyan mérkőzésem, amikor az ellenségeim sem mondhatták rám, hogy rosszul játszottam. Arra számítottam, hogy ezek a „jobb” találkozók és régi eredményeim (mert vannak!) elfogadhatóvá tesznek a válogatott számára is.

— Tegye a szívére a kezét, és úgy válaszoljon. Egy feljövöbven levő válogatottba benn-e egy olyan játékos, aki hosszú sérülés után csak az utóbbi hónapokban volt képes (ekkor valóban!) bravúros teljesítményekre?

— Feltétlenül megadnám

számára a lehetőséget, már csak azért is, mert ez a csatár az emlékezetes szófiai 0:3-nál másokkal ellentétben vállalta a mérkőzést! Az egy nagyon balszerencsés találkozó volt, kikaptunk. Tény: az eredmények a válogatókat igazolják. Mégis úgy érzem, bármilyen feladattal bíznának meg, képes volnék azt időnként talán még magas színvonalon is megoldani. Ha kell, a középpályán, ha kell, a kapu előtt.

— A mostani keretek nem véglegesek. Kikerülni, bekerülni lehet. Ha Albert azon az úton halad tovább, melyen a bajnokság utolsó szakaszában megindult, véleményünk szerint Illovszky kapitány számításba veszi.

— Talán nevetésesnek hatna az én számból, ha most az mondanám, hogy márciustól, a bajnokság rajtjától kezdve, egészen a fináléig keresztül-kasul fogom rohagni a pályát csak azért, hogy válogatott legyek. Harmincéves elmúltam, akik ismerik játékomat, tudják, erre sosem lennék képes. Továbbra is a magam stílusát akarom játszani, természetesen minél jobb erőben, több futással, mozgással. Aztán, ha majd újra elővesznek, megköszönöm a bizalmat, és boldogan készülok az újabb válogatott találkozóra. Ebben az esztendőben annyi szép feladat áll a magyar labdarúgás előtt; s annak a játékosnak, aki bizonyítani akar, ehhez minden lehetősége megvan.

Optimisták a román labdarúgók

Bobby Moore: Jó sorsolás volt!

A hírugynökségek valósággal ontják a véleményeket a Zürichben tartott labdarúgósorsolásról. Európa minden érdekelt országában nyilatkoztak a szakemberek.

Magyar szempontból természetesen a legérdekesebbek a Romániából kapott hírek. A román szakvezetők és labdarúgók optimistább nyilatkoztak, a Magyarország—Románia [EB-mérkőzés esélyeivel kapcsolatban, mint ahogyan azt tették a magyarok.

A Sportul című lapban neves labdarúgók nyilatkoztak. Például:

Ion Dumitru: — Itt az alkalom, hogy visszavágjunk nagy ellenfelünknek. Biztos vagyok benne, hogy továbbjutunk.

Nicolae Lupescu: — A magyarok ellen sorra kerülő két mérkőzés bebizonyíthatja, elmulit az az idő, hogy vereséggel, sőt, nagy gólarányú vereséggel kellett távoznunk a stadionokból.

Mircea Angelescu, a Román Labdarúgó Szövetség elnöke a Scinteia Tineretului című újságban ezt írta:

— A sors a román labdarúgó-válogatott képességeinek és vágyainak megfelelő ellenfelet szánt nekünk. A barátságos mérkőzések újrafelveteléről már évek óta tárgyaltunk a magyar labdarúgás vezetőivel, ám mind ez ideig nem sikerült nyélbe ütnünk a találkozót. A zürichi sorsolás meghozta számunkra az óhajtott ellenfelet. A legjobb időben...

Vujadin Boskov, a jugoszláv labdarúgók szövetségi kapitánya a Zseljeznycsar—Ferencváros UEFA Kupa-mérkőzés esélyeiről ezt mondta:

— A Ferencváros az egyik legjobb magyar csapat, az ősi idényben többször mutatott remek játékokat a magyar bajnokságon és a nemzetközi porondon is. Mégis a Zseljeznycsar továbbjutását várom, mert erőteljesebb labdarúgást játszik a sarajevói együttes, és most már megfelelő nemzetközi tapasztalattal is rendelkezik.

Boskov természetesen első sorban a Szovjetunió—Jugoszlávia EB-mérkőzéssel foglalkozott: — Meglehetősen kedvezőlen a szovjet labdarúgók elle-

ni mérkőzéseink mérlege. Most viszont új csapatunk van, jó válogatottal rendelkezünk. Kedvező számunkra, hogy Jugoszláviában a bajnokság korábban kezdődik, mint a Szovjetunióban, így az áprilisi mérkőzésig csapatunk jobb formába lendülhet, mint az ellenfél. Sokakkal ellentétben, örülök annak, hogy az első mérkőzésen mi vagyunk a pályaválasztók. Könnyebb egy-két gólos előnyt megtartani, mint ezt behozni.

Az Európa-bajnokság nagy mérkőzésére, az NSZK—Anglia találkozóval kapcsolatosan érdekesek és jellemzőek az angol vélemények. Nem panaszkodnak balszerencséről, sőt örülnek, hogy a nagy vetélytársal mérkőzhetnek. Bobby Moore, az angol válogatott csapatkapitánya például ezt mondja:

— Nagyon jó sorsolás volt! Alig várom, hogy pályán legyünk. Kilátások? A labdarúgó mindig a győzelemben reménykedik.

Sir Alf Ramsey: — Óriási mérkőzést várok! Most még emlékezetesebb lesz a párharc, mint volt az angliai és a mexikói VB-n, mert két héten belül kétszer csapunk össze. Az NSZK válogatottja jobb, mint a mexikói világbajnokságon volt. Anglia mégis reménykedhet, de legjobb formáját kell mutatni, hogy továbbjusson. A többi összecsapás is rendkívül kiélezett lesz a helyzet, egyetlen csapat sem érezheti magát páholyban. Nem tudok továbbjutásra biztosan esélyes együtteseket mondani.

Vereség a visszavágón is

A VM Egyetértés női kosárlabda-csapata BEK-visszavágót játszott a Sportsarnokban. A Marica Plovdiv együttese, a Bulgáriában kivívott 91:57 arányú győzelmet követően Budapesten is nyert 79:62 (39:30) arányban.

Csak a szünet utáni időszakban volt szoros a küzdelem, ekkor 5 pontra csökkent a hátrány. De aztán érvényesült a plovdiviak tudása. A magyar együttes legjobb dobója Czirákyné volt, aki egymaga 18 pontot szerzett.

TUDOMÁNY TECHNIKA

Új csatorna a Csendes- és az Atlanti-óceán között?

Az emberi fantázia azonnal működésbe lépett, amint felfedezték, hogy az észak-amerikai és dél-amerikai szárazföldet összekötő keskeny földnyelven létesítendő víziútál óriási utat — Dél-Amerika megkerülését — lehetne megakartatni. Annak ellenére, hogy a csatorna építésének ötlete Amerika felfedezésének idejére nyúlik vissza, az építkezés csak a múlt század végén kezdődött, és 1914-ben tudták átadni a Panama-csatornát rendeltetésének. Ez a csatorna felsőépítésű; azaz zsilipek segítségével emelik át a csatornán közlekedő hajókat a tenger szintjénél magasabban fekvő szakaszokra, majd a másik oldalon ugyancsak zsilipek segítségével jutnak vissza a tenger vizére.

A hajóút fontosságát jól mutatja, hogy mostanában átlagosan negyven hajót vezetnek át naponta a révkalauzok a Panama-csatornán, amelyet egy óriási, mintegy 16 000 embert foglalkoztató társaság üzemeltet. A hajók vízkiszorításuk mértékében fizetnek, nem is csekély összeget. Az árak azonban méltányosak, hiszen annak a hajónak, amely például 6000 dollárt fizet a Panama-csatorna használatáért, 50 000 dollárba kerülne Dél-Amerika megkerülésével elérni úticélját.

Egyre sürgetőbbnek vetik fel azonban egy új csatorna létesítésének a gondolatát. Ennek egyik fő oka, hogy mind több olyan nagyméretű hajó lép be a tengeri forgalomba, amely nem képes áthaladni a Panama-csatornán. Meg kell jegyezni, hogy a Panama-csatorna tervezői nagyon előrelátóan tervezték a jelenlegi víziútát. Az 1930-as években készült először olyan hajó, amely nem fért el a zsilipkamrában.

Az egyik legérdekesebb terv szerint, eltérően a jelenlegi csatornától, a tenger szintjén kellene megépíteni az új víziútát. Ennek a megoldásnak főbb előnyeit az jelentené, hogy nagymértékben meggyorsulna a két óceán közötti közlekedés, ugyanakkor az át-bocsátható hajók száma is növekedne, az üzemeltetés is lényegesen egyszerűbb lenne, sőt háború és szabotázsakciók is kevésbé károsíthatnák a víziútát.

Ez a megoldás azonban olyan nagyméretű földmunkát igényel, amit gazdaságosan csak atomrobbantással lehet elvégezni. Ehhez azonban nagyon gondosan kell mérlegezni, hogy hogyan lehet annyira csökkenti a robbantás során a légkörbe és a tengerbe jutó szennyeződések, hogy azok radioaktivitása ne jelentsen súlyos veszélyt.

A tenger szintjén vezetett csatorna esetében problematikus az is, hogy igen komoly dagályhullámokkal kell számolni. A Karib-tengerben az árapályváltozás 25 centiméteres, míg a Csendes-óceánban 3,5 méteres vízszintkülönbséget okoz. Így a két tenger vize közvetlenül keveredne, sőt a vízzel együtt a két tenger élővilága is. Ez azonban olyan változásokat okozna a biológiai egyensúlyban, amelyet jelenleg még nem lehet felmérni. Amerikai biológusok azonban már megkezdtek a tenger élővilágának tanulmányozását. abból a szempontból, hogy segítséget tudjanak nyújtani az új víziút tervezéséhez, amelyre a század végére minden biztonnal szükség lesz. Ugyanis: számítások szerint a Panama-csatorna az akkorra várható forgalmat nem lesz képes biztosítani, még akkor sem, ha továbbra is a jelenlegihez hasonló mértékben folytatódik a légi úton történő szállítás bekapcsolódása a teherszállításba.

Volt már rosszabb is

Az időjárásban sincs új a nap alatt

Az utóbbi évek szeszélyes időjárásával kapcsolatban sokan a „régii jó időköt” emlegetik, amikor nyáron nyár, télen pedig tél volt... Nos, ez nem egészen így van.

1306-ban Észak-Európában olyan kemény tél volt, hogy még az Északi-tenger is teljesen befagyott.

1608-ban igen kegyetlen tél tombolt Európában. Norvégiaától egészen Szicíliáig és Spanyolországig mindent méteres hótakaró borított. Érdekes, hogy a legnagyobb fagyokat Olaszországban és Spanyolországban mérték.

1739-ben a tél már október 24-én beköszöntött, és nagyon tartós volt. Az utolsó erős fagyot 1740. június 13-án jegyezték fel. A téli hónapokban Közép-Európában olyan dermesztő volt a hideg, hogy a halottakat sem lehetett eltemetni, mert a sziklává dermedt föld szerszámaiknak nem engedett.

1823-ban élte át Közép- és Délkelet-Európa az egyik legforróbb és legszárabb nyarat. Négy hónapon át egyszer sem esett, minden növény kiszáradt, megszállhatatlan állat pusztult el.

Nincs tehát semmi rendkívüli abban, hogy a mögöttünk maradt nyár sem volt normális, s hogy különféle váratlan meglepetéseket hozott. Vigasztaljon az a tudat, hogy a múltban nem egyszer rosszabb is volt...

300-ban olyan tél volt, hogy még a Nilus is befagyott, és partjain az egész szubtrópusi növényzet tönkrement.

401 telén befagyott az egész Fekete-tenger, olyannyira, hogy az emberek átszánkázhattak az egyik parttól a másikra.

627-ben rendkívül forró nyár köszöntött Franciaországra. A hallatlan kánikulában minden kút kiszáradt, az állatok elpusztultak a szomjúságtól.

1186-ban a nyár sehogyan sem akart véget érni, s egész decemberig tartott. A krónikások feljegyezték, hogy sok madár még decemberben is fiókákat költött.

1301 januárjában egész Közép-Európában kivirágoztak a fák.

1303-ban Európában olyan száraz nyár uralkodott, hogy az olyan nagy folyókön, mint a Duna, a Szajna, a Rajna, át lehetett lábalni, mert a víz alig ért térdig.

Legtovább élnek az izlandi nők

Világszerte számos ember számára tartalom nélküli, üres magdát az a közélet, hogy „40 éves korban kezdődik csak igazán az élet”. Ezeknek az embereknek az élete ugyanis már 40 éves korukban véget ér.

nőké pedig 40–55 év. Hasonlóképpen alacsony az életkor Burmában és Kambodzsában, Indonéziában, Pakisztánban, Thaiföldön. Japánban az emberek átlagos életkora ennél jóval magasabb.

A fekete Afrika lakosainak átlagos életkora 35 év. Ázsiában és számos fejlődő országban az emberek általában 40–50 éves koruk között halnak meg. Hasonló a helyzet Latin-Amerikában is. Ezzel szemben Európa, Észak-Amerika, Ausztrália és Japán lakosai, átlagban megéri a 70 éves kort, sőt többet is. Ezeket az adatokat az Egyesült Nemzetek Szervezetének legújabb demográfiai évkönyve tartalmazza. Összehasonlítva az ENSZ által gyűjtött egyéb, az életszínvonalról és a gazdasági fejlettségről szóló adatokkal, egy dolog világosan kitűnik: a korai halál oka a szegénység, az éhség, a rossz lakásviszonyok és az elégtelen egészségügyi gondoskodás.

A fejlett országokban a halál leggyakoribb oka a szívbetegség, az agyszélhűdés és a rák. A legszegényebb országokban még mindig a tuberkolózis és a csecsemőhalandóság vezet. A Fülöp-szigeteken évente 100 000 ember közül 72,6 hal meg tüdőbajban, és csupán 44 az úgynevezett civilizációs betegségeken, mint a rák, a szívinfarktus és az agyvérzés. Más a helyzet azonban a gazdaságilag rendkívül fejlett Japánban. Itt 100 000 lakos közül csak 16,7 hal meg évente tüdőbajban, s ugyanakkor a civilizációs betegségek évente 343,5 személy halálát okozzák. Feltűnő, hogy Japánban, bár iparilag rendkívül fejlett, csak igen kevesen halnak meg szívinfarktusban. Az Egyesült Államokban ez a halálmenet vezet, jóval a rák és az agyszélhűdés előtt. Európában kétszer annyian halnak meg rákban, mint Ázsiában.

A legrövidebb életkora a nyugat-afrikai Gabon fértalosságának van. Az átlagos életkor itt 25 év csupán. Ezzel szemben a leghosszabb életűek az izlandi nők, ugyanis az ő átlagos életkoruk 76,2, így tehát háromszor annyit ideig élnek, mint a gaboni férfiak. Viszonylag kevés esélyük van a megöregedésre a guineai, a csádi, a felső-voltaei és a togoi lakosoknak is. Kenyában a férfiak és a nők átlagos életkora 40 év. Más afrikai államok fekete bőrű lakosai arra számíthatnak, hogy megéri a 50. életévüket, de ugyanakkor az ott élő fehér lakosság átlagos életkora 70 év. Ázsiában Indiáé az a szomorú elsőbőség, hogy a lakosok alig élnek tovább 40. életévüknél. Az indiai férfiak átlagos életkora 41–49 év, a

Oszladozik a porfelhő a Marson

Gyorsan oszladozik a Mars felszínét szeptember óta borító, és a Mariner-9 küldetését kudarcra fenyegető porfelhő — jelentették be Pasadenában. Carl Sagan professzor, aki a Mariner-9 tervezésében is részt vett, hangoztatja, hogy az űrszonda által továbbított felvételek minősége gyorsan javul, és a képek új, mind ez ideig megmagyarázhatatlannak tűnő jelenséget mutatnak. A fényképeken hatalmas hegygerincek és kanyonok láthatók. Az egyik kanyon szélessége legalább 19 kilométer, a mélyse-

Mesterséges gyémánt — gázból

Szovjet kutatóknak elsőként a világon sikerült szál-szerű kristályszerkezetű mesterséges gyémántokat előállítani — gázból, normális nyomáson. Az új módszert a Szovjet Tudományos Akadémia fizikai-kémiai intézetében dolgozták ki. Segítségével lényegesen leegyszerűsítendő és olcsóbbá tehető a gyémánt-szintézis. Eddig ugyanis a mesterséges gyémántokat grafitból készítették — százezer atmoszférás nyomáson és körülbelül kétszer fokos hőmérsékleten. A kutatócsoport piciny, jakutföldi természetes gyémántot helyezett kristálysira-ként felhevített metángázzal töltött, különleges üvegreaktorba. A gáz-atmoszférában aktívá vált a kristályosodási mag, és szénatomokat vonzott magához. Ezek az atomok lerakodva felszínre, ágszerű kristályszerkezetű mesterséges gyémánt épült fel. Az így kialakult tükristályszerkezetben eszményi elrendezésűek az atomok, következésképpen a kristályok nagyon kemények és szilárdak. A kutatóintézetben most az új eljárás gyors üzemelésén fáradoznak.

rült zöld mesterséges gyémántokat előállítani. A kísérlethez olyan szénkeveréket használtak fel, amely 5–20 százaléknyi mangánitritet is tartalmazott. Így olyan mesterséges gyémántokhoz jutottak, amelyeknek nitrogéntartalma két-három nagyszázzal nagyobb a szokásosnál. Váratlan zöld színüket még nem sikerült megmagyarázni.

A Szovjetunió ásványi alapanyagokkal foglalkozó tudományos intézetében a nitrogénnek a mesterséges gyémántok tulajdonságaira gyakorolt hatását tanulmányozva, siker-

A siker titka

Az Utasellátó Vállalat sajtótájékoztatóján halottuk, hogy údtől- és presszókáv-automaták jól „szolgálják ki” a kedves vendégeket, mert az idén sokkal többet forgalmaztak, mint tavaly.

— Szóval, jobban dolgoztak az igazi pincéreknel? (E kérdésre a választ az ábra vízszintes 2., függőleges 23., 20. és 1. számú sorai adják.)

VÍZSZINTES: 12. Együtt a két kétbetűs háziállat. 14. Baljóslatú jel. 15. Ukrajna fővárosa. 16. Vörös. 17. Átmásol. 19. Riadó! 21. Enni-lenni ad bőségesen. 23. Nincs szerencséje. 25. „Ki az? ...? Vagy úgy ...” (Arany). 26. Hordoz. 27. T. N. 28. Útnak ereszt. 31. Tor-naeszköz. 32. Számnév. 33. Kötőszó. 34. Vékony dongájú „hal”. 36. Fél-sziget, amelyen a leg-északibb szovjet város, Murmanszk fekszik. 37. Olasz utca. 39. ... Imre (ifjan elhunyt jeles színművész). 40. Csonkakúp-alakú hegy a Tapolcai-medence északi részén. 41. Ennyiért kapható. 42. Könyv, szórakoztató dal. 44. Kártyajáték. 45. Angol hölgy. 46. Madárörülés. 48. Ezüstfehér színű fém. 49. Nota bene! 51. Szlovéniai üdülőhely. 52. Brit admirális (1758–1805). 53. A trójai háború hőse. 55. Veszedelemmel fenyegető. 56. Mássalhangzó, kiejtve. 57. Hangköz (pl. C-től G-ig). 58. Tárlat. 59. Téli idején lecsapódó pára. 60. Nagy esze-szlovák cipőgyári korábbi neve. 61. Gyakori csa-

NEMZETKÖZI KALEIDOSZKÓP

„A gyermek munkát ad, pénzbe kerül, nyugtalan-ságot szerez, kényelmetlen életet okoz. Ennek ellenére legtöbb ember — nők és férfiak — gyermeket akar-nak. Miért akar az ember gyermeket?” — teszi fel a kérdést a nyugatnémet Brigitte, s ezekkel az okokkal felel: „Legyen az életnek valami értelme. Mert már a gyermekei által akarja be-hozni azt, amit ő elmulasztott. Mert szüksége van egy emberre, akit igazán szeret-het. Mert szeretné valaki-ben az életet tovább élni, meghosszabbítani, örökké élni. Ime, ezekért akarnak gyermekeket!”

kiskocsikat illetően. Arra akar berendezkedni, hogy az eddigi bogárhátú kocsiknál kisebbeket készítsen nagy szériában. A zsúfolt városi forgalomban a kiskocsik jobban helyet találnak maguknak, így az ezer köbcentiméternél kisebb kocsiknak — még nem tudni mikor kerülnek piacra — bizonyára nagy sikerük lesz.

Kevesen tudják, hogy él a Szovjetunióban egy népcsoport, a liv, amelynek mindössze közel száz tagja van. A liven Lettországbán, Rigán környékén élnek. A XI–XIII. században sokkal többen voltak, de a középkorban a harcok felmorzsolták őket.

„Gyógyítás cipődobozból” című cikkében azokról a könnyelmű emberekről írt a Stuttgarter Zeitung, akik gyűjtik, tartogatják a különböző gyógyszereket, amelyek jó része már ritka tönkrement. A házi patika szereit esetleg többit ártnak, mint használnak. A felhívások, hogy mutassák meg ezeket az orvosságokat véleményezésre a legközelebbi gyógyszertárról, hatástalanok maradtak. Ezek a tabletták, ha kicsinyek kezébe kerülnek — mivel legtöbb közülük színes — jó kis játékszereknek is megfelelnek. Egy statisztika szerint a gyermek-mérgezések jó része ilyen „házi gyógyszertár” követ-kurrálni akar a Fiattal a

Gázdinamikai lézerek

Új típusú, több száz kilowatt teljesítményű, kis méretű lézert fejlesztettek ki legújabbban a Szovjet Tudományos Akadémia fizikai intézetében A. M. Prohorov, Nobel-díjas akadémikus vezetésével. Minthogy az új szerkezet a gázdinamika elvein működik, gázdinamikai lézerek neveztek el. Nitrogén és széndioxid gáz keverékét használják benne. A gázkeveréket először 1100 fokra hevítik fel, és 20 atmoszférás nyomásra sűrítik össze — szénmonoxidot elégetve a rakétahajtóművek emlékeztető egészkamrában. A felhevített nagy nyomású gázkeveréket kupos szelepen vezetik át, ily módon hőmérséklete 70 fokra, nyomása pedig néhány tízed atmoszférára csökken. A molekula gerjesztése révén infravörös sugárzás formájában szabadul fel az energia a készülék optikai üregében.

Lézersugár a fogszuvasodás ellen

Egy Los Angeles-i tudományos intézetben kísérletekkel kimutatták, hogy a fogzománc mesterséges megváltoztatása széndioxidlézeres besugárzással hatásosan megéjtözi a fogak szuvasodását. A kísérletekhez kihúzott fogak zománcát használták fel. Meghatározott energiasűrűségű lézersugárral besugározva a fogat, a zománcfelszín üvegszerű megolvadását és a mikropórusok bezáródását észlelték. Hasonló jelenség — a mikropórusok bezáródása — figyelhető meg idős emberek fogain is (idős korban a fogszuvasodás mértéke csökken); a lézerkezelés tehát mesterséges úton hozza létre a fogfelszín öregedését.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12	13		14				15			
16			17				18		19	20
21			22			23		24		
	25				26					27
28	29				30		31			32
33				34		35			36	
37			38			39			40	
41			42			43			44	
	45				46		47			48
49	50		51				52			
53						54				55
57						58				59
60						61				62
63						64			65	66

ladrév. 62. Kétlétű. 63. Erzékszerv. 64. A vonal, amely két részre osztja a pályát. 65. Apróra zúzott szálas takarmány.

66. Függetlenség. 2. Spanyolországi barlang, amelynek falán őskori festményeket találtak. 3. Z. O. 4. Jökédképzés teszi az ember 5. Férfinév. 6. Nem fél. 7. Szomszédos betűk. 8. N. K. 9. Portugál tengerész, a Jöreménység-fok felfedezője. 10. Van bőven. 11. Ünnepele-

Beküldési határidő: 1972. február 5.

A Hazafias Népfront Országos Tanácsának nyilatkozata

(Folytatás az 1. oldalról)
Az Országos Tanács végül elfogadta a brüsszeli tanácskozást támogató nyilatkozatot, amely a következőképpen hangzik:

A Hazafias Népfront Országos Tanácsa örömmel üdvözlözi az Európai Biztonsági és Együttműködési Magyar Nemzeti Bizottságának megalakulását, helyesli eddigi tevékenységét, egyetért céljaival, politikai elképzeléseivel. Megtisztelő kötelességének tartja, hogy részt vegyen a bizottság munkájában.

A magyar nép — éppen két világháború szenvedései, megpróbáltatásai, pusztításai nyomán — saját tapasztalataiból tudja, hogy a béke megőrzése mindannyiunk legfőbb kötelessége. Hazánkban a népfrontmozgalom a fasizmus elleni odaadó, bátor küzdelemben bontakozott ki. Nagy és szép hagyományokra tekinthet vissza a nemzeti függetlenség és a béke megvédésében.

Mozgalmunk mindig megkülönböztetett figyelmet fordított az európai béke és biztonság előmozdítására. A világ e térsége — létünk és életünk színtere — kiemelkedő és meghatározó szerepet tölt be az egész világ sorsának alakulásában. Az európai államok kapcsolatainak alakulása jelentősen kihat a világ más térségeinek viszonyaira is.

Hosszú évtizedekre visszatekintő tömegmozgalmunk mindig tudta, hol a helye, és hogyan biztosíthatja népünk békés és zavartalan alkotómunkáját.

A Hazafias Népfront Országos Tanácsa és a mozgalom minden híve különös figyelmet fordít az európai földrész fejleményeire. Megnyugvással látjuk, hogy kontinensünkön — a Szovjetunió és a szocialista országok következetes békepolitikájának, kezdeményezéseinek és konkrét javaslatainak eredményeként — javult a légkör, létrejöttek a tartós béke megőrzésének feltételei.

Az európai helyzet kedvező alakulása azonban nem fele-

teti el velünk, hogy jelenleg még igen jelentős erőket neheztünk az európai biztonsághoz vezető utat.

Mozgalmunk támogatja azt a követelést, hogy a kontinens felelős kormányai minél hamarabb készítsék elő és hívják össze az európai biztonsági és békeértekezletet.

Eddig is támogattuk és készszek vagyunk a jövőben is tevékenesen elősegíteni a konferencia megrendezését, lehetőleg még ebben az esztendőben. Az Európai Biztonsági és Együttműködési Magyar Nemzeti Bizottsága az egész közvélemény figyelmét a kérdésre irányította. Örömmel tapasztaltuk a bizottság aktivitásának kibontakozását és képviselőinek jelenlétét, megnyilatkozásait a különböző európai megmozdulásokon.

Napjainkban Brüsszelben tanácskoznak az európai közélet képviselői. Küldöttünk ezen a fontos fórumon is hallgattak szavukat és kifejezik népünk töretlen bekegyvágát, s aktív részt vállaltak az európai népek közgyűlése előkészítésében.

Mozgalmunk helyesléssel fogadta a brüsszeli kezdeményezést, hogy 1972. június elején hívják össze az európai népek közgyűlését.

Reméljük, hogy e találkozó meggyorsítja a kormányok európai tanácskozásának összehívását, és cselekvésre készíti a még vonakodó európai kormányokat.

A Hazafias Népfront Országos Tanácsa csatlakozik a brüsszeli felhíváshoz, és támogatja az Európai Biztonsági és Együttműködési Magyar Nemzeti Bizottsága felelősségteljes tevékenységét.

A bizottság történelmi feladatai megvalósításában számíthat hazánk minden békeszerető állampolgárának tevékeny közreműködésére.

Öszintén kívánjuk, hogy a magyar nemzeti bizottság további munkáját sok siker és eredmény kísérje. Ehhez a Hazafias Népfront Országos Tanácsa minden támogatást megad.

A tanácsok munkájából

Huszonhárom vállalat anyagi közreműködésével fejlesztik a Belváros kereskedelmi hálózatát ebben az évben — közölték az V. kerületi Tanács Végrehajtó Bizottságának ülésén. Többek között az Október 6. utca elején új, nagy ABC-áruházat alakítanak ki. A Belvárosi Közért Vállalat jelentős összegeket fordít a kerületben levő boltjainak bővítésére, korszerűsítésére. Más vállalatok is jelentős összegeket költenek üzlethálózatuk fejlesztésére.

A Szolnok megyei Tanács Végrehajtó Bizottságának ülésén elrendelték a veszteséges mezőgazdasági termelősövetkezetek szanálását. Az elmúlt évi gazdálkodás adatai szerint öt mezőgazdasági térszében 12 millió forint a várható veszteség, kilenc közös gazdaságban pedig az alaphiány meghaladja a 20 millió forintot. Ezért öt veszteséges és egy jelentős alaphiánnyal rendelkező térsz szanálását rendelték el.

A Komárom megyei tanács azt ellenőrizte, hogyan hajták végre a szakigazgatási szervek a lakáspolitikai reformot. Elsősorban azt vizsgálták, mennyiben járul hozzá az új rendelkezés a lakáshelyzet javításához. Már az eddigi tapasztalatok is azt igazolják, hogy az új szabályok jobban lehetővé teszik a megalapozott kérelmek teljesítését. A megyében még soha nem jutott néhány hónap alatt annyi munkás lakáshoz, mint a rendelet hatályba lépése óta.

Változás a gépjárművezető-képzésről szóló miniszteri rendeletben

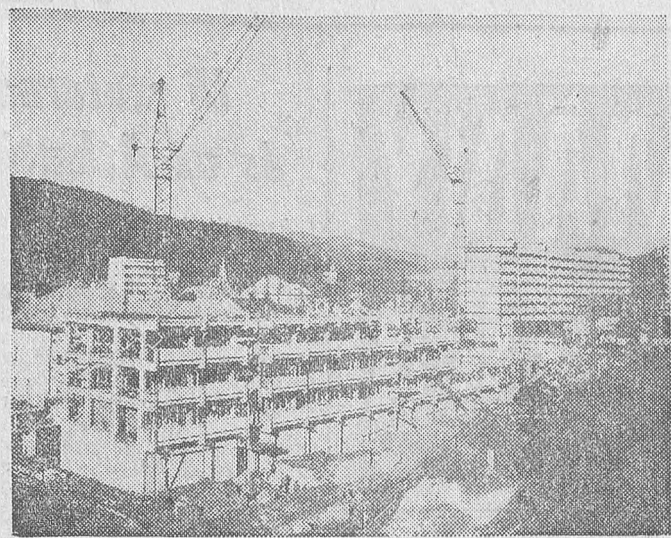
A közlekedés- és postaügyi miniszter módosította a gépjárművezető-képzésről és vizsgáztatásról szóló korábbi rendeletét. A változtatás lényege, hogy ezentúl külön korongedély nem szükséges a fiatalok képzéséhez; aki fizikailag és szellemileg alkalmas rá, részt vehet a járművezető-képzésben. A rendelet szerint az „A” kategóriába tartozó motorkecskák, mezőgazdasági vontató és traktorvezetői tanfolyamra a 16. életévét betöltött, a „B” és „C” kategóriába tartozó gépjárművek vezetőinek tanfolyamára a 17. életévét betöltött személy is felvehető, ha gépjárművezetésre pályaképesítés szempontból megfelel. A „D” kategóriába tartozó járművek vezetőinek tanfolyamára azt veszik fel, aki 21. életévét betöltötte, és a „C” kategóriára érvényes jogosítványa és két-évi teherautóvezetői gyakorlata van.

650 ezer rubel értékű árucsera a kőshatármenti forgalomban

Szabolcs-Szatmár megye és három Kárpát-menti terület közötti szövetkezeti kereskedelmi szerveinek vezetői aláírták az 1972. évi kőshatármenti árucsera-forgalmi egyezményt. A lakosság ellátása és a választék bővítése céljából létrejövő árucsera keretében olyan ipari kész- és félkész termékeket szállítanak egymásnak, amelyekből a partnerek belső körökben nem tudnak elegendőt beszerezni. A Szovjetunióból — 650 ezer rubel értékben — a többi között barkácsfelszereléseket, kerékpár- és motorkecskák-alkatrészeket, kézműipari szerszámokat, háztartási gépek és villamos berendezések, autós- és kempingágyaljakot, építőipari anyagok érkeznek. Ezek ellenében a Szabolcs-Szatmár megyei ÁFESZ-ek konfekciósárukat, műbőr cipőket, bőrdíszműveket stb. szállítanak.

A kapcsolat kiszélesítésére Kárpát-Ukránában magyar, Nyíregyháza pedig szovjet árubemutatókat és tapasztalatszerélt rendeznek.

AZ ÉPÜLŐ SALGÓTARJÁN

Salgótarján városközpontjában egymás után emelkednek a szebbnél szebb épületek. A megye legnagyobb — 211 lakásos — lakóházának építkezése.

Megkezdődtek a termelősövetkezeti zárszámadások

Kevesebb a veszteséges gazdaság

A nyírtéti Rákóczi Termelősövetkezet megnyitotta a közös gazdaságok 1971. évi működését összefoglaló zárszámadások sorozatát.

A következő napokban várhatóan már egymást érik a zárszámadási közgyűlések. A megelőzően elkészített leltárak alapján azonban az illetékes tanácsai és bankszerveknek máris megbízható képük van a termelősövetkezetek 1971. évi gazdálkodásának főbb jellemzőiről.

Az előzetes összesítések egyik nyilvánvaló ténye, hogy tavaly több kedvezőtlen körülmény, s a megelőző, elemi csapásokkal terhelt esztendő ellenére a közös gazdaságok többet termeltek, mint a korábbi években. Bács-Kiskun megye termelősövetkezetei például az elmúlt évben összesen 7 milliárd forint értékű terméket állítottak elő, ami majdnem 20 százalékkal több, mint a megelőző évben. A növénytermelés hozamai helyenként elérték, másutt erősen megközelítették a rekordokat. Baranya megye közös gazdaságai búzából holdanként 20 mázsa termést produkáltak az elmúlt évben. Csongrád megyében a kukorica holdankénti hozamát meghaladta a 21 mázsa, Békés

megyében pedig elérte a 25 mázsa.

Az állattenyésztésben is szép eredmények születtek. Csongrád megyében például a közös gazdaságok sertésállománya 15 százalékkal növekedett, a szarvasmarha-állomány pedig keréken kétezerrel több, mint 1970-ben volt. 1970-ben — az elemi csapások és a kedvezőtlen időjárás miatt — a szövetkezeti gazdák sok helyütt kénytelenek voltak hozzányúl- ni biztonsági alapjukhoz; a tavalyi magasabb jövedelem most lehetővé teszi, hogy a felhasználó biztonsági alapot, vagy tetemes részét pótolják.

A zárszámadások előzetes összesítéseit szerint az 1970-ben szanalási eljárás alá vont közös gazdaságok nagy többsége helyesen használta fel a nehézségek leküzdéséhez kapott anyagi segítséget. A javuló tendenciát jól szemlélteti az a tény, amely szerint például Békés megyében a tavalyi 51 helyett az idén már csak 15-20 termelősövetkezet zárja majd mérlegévesztését az év, s ezek hiánya is kisebb lesz. Zalában mindössze ötre, Szolnok megyében pedig hatra becsülik azoknak a termelősövetkezeteknek a számát, amelyek veszteséggel gazdálkodtak 1971-ben.

Elkészült

a háromputtonyos tokaji aszú

Van olyan munkálat, amely-nél kedvező a kérés. Így van ez Tokaj-Hegyalján, ahol évtizedek óta először az új évről húzódtott át az aszúborok készítésére. A termelői szempontjából kitűnő őszi időjárás ugyanis lehetővé tette, hogy még november második felében is szedjék a jó minőségű aszúszemeket, többek között az olaszlisztkai és a bodrogkeresztúri szőlőben. Az idén hozzávetőleg 1200 mázsanyi aszúszemből készítettek aszúbor. Az eljárás évszázadok óta azonos: az aszúszemeket úgy zúzzák meg, hogy a benne levő mag ne törjön össze, mert akkor a must kesernyés

lesz. Az így nyert „aszútészta-ra” jó minőségű bort öntenek, s állni hagyják. Amikor a bor kioldotta a tésztaból az íz- és zamatanyagot, leszűrlik, kipréselik és hordókba fejtik. Korábban ahány puttony aszúszemet adtak egy 132 literes gönci hordóhoz, annyi puttonyosnak számított az aszú. Ezt az összetételt most már a tudományos vizsgálat alapján a bor és az aszútészta íz-, illat-, zamatanyagának megfelelően határozzák meg. A gazdaságok zömmel 3 puttonyos aszút készítettek, de több helyen érlelték 4, sőt 5 puttonyost is a borok királyá-ból.

Új üzemek Sziléziában

A Minisztertanács a múlt év novemberében hozzájárult a Haldex-együttműködés továbbfejlesztéséhez, bővítéséhez. A Magyar Népköztársaság és a Lengyel Népköztársaság 12 évvel ezelőtt kötötte a megállapodást a lengyel kőszénbányák meddőinek hasznosítására. A közös vállalkozás — a Haldex — megalakulása óta Lengyelországban öt üzemet építettek. Ezekben az üzemekben a Tatabányai Szénbányák szakembereinek találmányával évente 3,5 millió tonna meddőből 400 ezer tonna kiváló minőségű szenet nyernek. A kitermelt szén felét önköltségi áron a magyar, másik felét a lengyel ipar kapja.

A Haldex tevékenységének bővítésére az új tervek szerint további két meddőfeldol-

gozó üzemet és egy könnyű-betonadalekgyártó üzemet építenek Sziléziában, Katowice környékén.

A három új üzemet — akárcsak az eddigieket — közös tőkebefektetéssel építi fel a magyar és a lengyel ipar. A berendezéseket a magyar gyárakban készítik el, s a tatabányai szakemberek vezetésével történik majd a szerelés és az üzembe helyezés is. Az építkezésekről, az utakról, a vasútvonalról és a szociális létesítményekről a lengyel fél gondoskodik. A Tatabányai Szénbányák Haldex-réslegében már megkezdtek az új üzemek tervezését. A kormányközi megállapodás szerint az adalékszigorító műben 1971-ben, a két feldolgozóban pedig 1975-ben, illetve 1976 elején kezdik meg a termelést.

Készül a fehérvári millenniumi emlékmű

Az ezeréves fennállását idén ünneplő Székesfehérvár alumíniumból készült monumentális emlékművet állít a nyáron. A város legmagasabb pontján — az M-7-es autópályáról is jól látható Öreg-hegy tetején — helyezik el az ezredéves emlékművet. A 34 méter magas tű és a körbefutó pánt készítését megkezdték a székesfehérvári üzemekben. A nehézfémöntödében már öntik a vázmal kapcsolatosan álló történelmi nagyságok óriásportréit; összesen 130 dombormű kerül az alumíniumgyűrűre. Az emlékműhöz több mint 20 tonna alumíniumot használnak fel. Ennek nagy részét a Székesfehérvári Könnyűfém-mű dolgozói készítik el.

A Magyar Kábelművek basszagyarmati szabadvezetékgyárának építése félidejénél tart. A múlt évben már több mint 200, az idén pedig csaknem 300 millió forint értékű árut termel, jelentős mennyiségben exportra. A beruházás teljes befejezését eredetileg 1974-re tervezték, a kábelművek vezetői azonban elhatározták, hogy a beruházást már 1973-ra befejezzék.

A Cscesen-Ingus Autonóm Köztársaság első egyetemét a hét végén avatták fel Groznijban. Az oroszországi föderációhoz tartozó autonóm szovjet köztársaság a Fekete-tenger és a Kaspi-tenger között fekszik. A grozniji egyetemen egyelőre filológusokat és természettudományos szakembereket képeznek, de hamarosan létrehozzák a közgazdasági és orvosi fakultást is.

TÜZELVÉS KÖVETKEZTEBEN ELPUZTULT a hongkongi kikötőben a Queen Elizabeth nevű régi angol óceánjáró. A tűz délen ütött ki a hajón, s 24 órával azután, hogy az első lángok felcsaptak, a hajóóriás egész belseje elégett. Az atlanti hajózásból kiselejtezt luxushajót több mint hárommillió dollárért vásárolta meg egy hongkongi hajómágnás, átkeresztelte „Üszó egyetemem”, s 5-7 millió dollárt költött felújítására. A Queen Elizabeth új minőségében az idén nyáron indult volna el első útjára.

ÚJABB IDEGENFORGALMI PROGRAM megrendezését határozták el Egerben. „Bor-ünnep Agriában” lesz a neve, s keretében felelevenítik a borhoz kapcsolódó szakmai és népi hagyományokat, Eger történelmi emlékeit, a gazdag hagyományú népi játékokat, a diákszínjátszást, valamint a vándorszínészetet. A „Bor-ünnep Agriában” valószínűleg az idei szüret nyitánya lesz, pontos idejéről később döntenek.

HÁZANK HÍRES „NAPTÁRGYÁRA”, a Szekszárdi Nyomda az idén 110 éves. Ebből az alkalomból a szekszárdi Babits Mihály művelődési központban kiállítás nyílt az üzem termékeiből, elsősorban a világ minden tájára eljutó szép naptárakból. Az idén folytatják a Szekszárdi Nyomda bővítését. Négyzetes új üzemház épül, ahol ofszetnyomó rotációs berendezés is helyet kap a Tolna megyei Népiújság kinyomtatására.

A 609. SÍR FELTÁRÁSA VAL maradt félbe a múlt év őszén Madaras határában a késő hun kori sírmezőn a nagyszabású leletmentés. Most, a tél kelles közepén sátrát vert itt a Bajai Múzeum régészexpedíciója, amely az óriási temető nyugati és délnyugati széleit kutatja. A szakemberek itthon és külföldön egyaránt nagy figyelemmel kísérik e kor legnagyobb európai temetőjének feltárását, s várják az újabb eredményeket.

Koncentrált beruházások a nehézipar évi tervében

1972-ben hat százalékkal növekszik a nehézipar termelése.

A villamosenergia-felhasználás várhatóan nyolc százalékkal lesz több, ezt részben a Gagarin Hőerőmű 200 megawattos gépezetének üzemeltetésével biztosítják, másrészt pedig az importot növelelik.

Az alumíniumkohászat termelési értéke 18,2 százalékkal emelkedik. A timföldgyártás a új Ajkai Timföldgyár részleges üzembe helyezésével mintegy százezer tonnával növekszik. Az alumínium félgyártmánytermelés — a mennyiségi növekedésen túl — gyártmánystruktúra javítását is eredményezi, s a szükségleteknek megfelelően bővítik a választékot.

11,9 százalékkal emelkedik a vegyipar termelése, amely tovább segíti a mezőgazdaság korszerűsítését. A tervek szerint 414 ezer tonna nitrogén- és 197 ezer tonna foszfor-műtrágya-hatóanyagot állítanak elő. Negyven százalékkal emelkedik a növényvédőszer-termelés.

A nehézipar üzemében 1972-ben 21 milliárd forint értékű beruházásra kerül sor. Legtöbbet a vegyipar fejlesztésére fordítanak, nagyságrendben ezt követik a bányászati és villamosenergia-ipari, valamint az alumíniumkohászati beruházások. Megkezdik a Nyírad—Deáki pusztá területén lett bauxit feltárását, illetve a bányanyitást. A Tiszai Vegyikombinátnál 1972-ben fognak hozzá a negyedik öt-éves terv egyik legnagyobb beruházásának, az olefinprogram megvalósításának munkálataihoz.

A minisztérium továbbra is a már megkezdett beruházások befejezésére koncentrálja erőit; ennek megfelelően jövőre átadják rendelkezésükre a Tisza menti Vegyiművek 200 ezer tonna évi kapacitású új kénsvagyárát, a Magyar Viscosa Gyár PAN-üzemét, és sor kerül a Halimba III. bányanyitás befejezésére.

A központi gázprogram végrehajtásában a fogyasztók biztonságos ellátására elsősorban az új tárolók építése szerepel fő feladatként. A vegyipar fejlesztésében legfontosabb feladatnak ítélték egy új, kísérleti növényvédőszer-üzem létesítését, valamint a korszerű, félyékony mosószer-gyártás technológiájának és a kombinált műtrágyáknak a kidolgozását.

Az 1971. ÉVI RIZSTERMÉS feldolgozása féldőhöz érkezett a karcagi hántoló malomban. Októbertől eddig kétezer vagon termést hántoltak és készítették elő közvetlen értékesítésre. 1972. első felében további 2100 vagon „vizigabonát” dolgoznak fel.

CSEPEL TÖRTÉNETÉT

be-mutató kiállítás nyílt meg a Radnóti Miklós Művelődési Házban, a kerület felszabadulásának évfordulója tiszteletére. A kiállított dokumentumok a Csepel-sziget történetét az ös-koról napjainkig mutatják be.